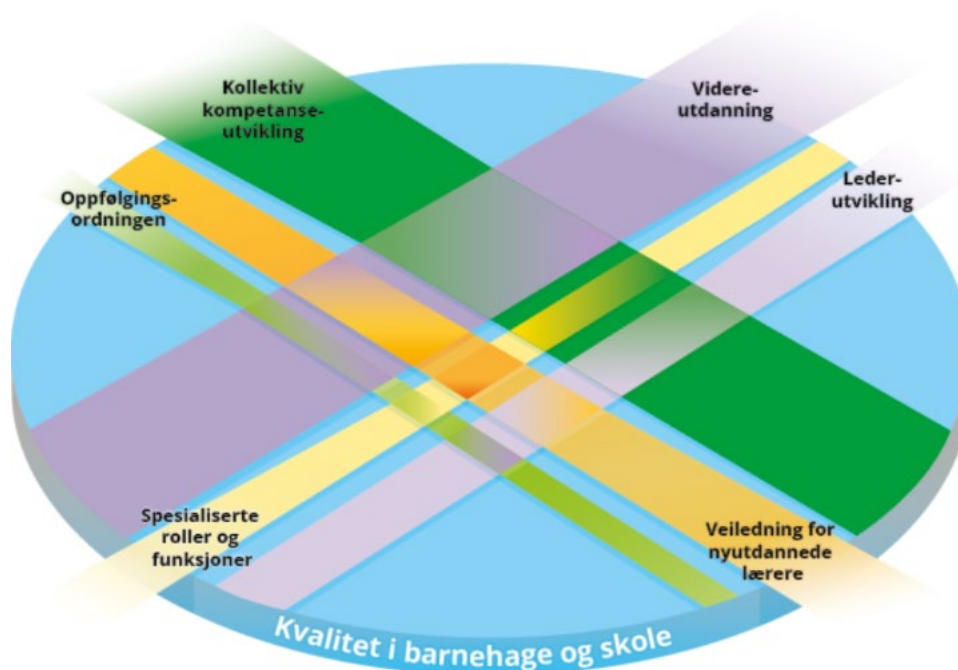

Oppsummering av høringsuttalelser

Forskrifter til tre tilskuddsordninger for
kompetanseutvikling i barnehage, grunnskole og
videregående opplæring

17.11.2025

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	3
2. Bakgrunn	3
3. Antall høringsuttalelser og hvilke høringsinstanser som har svart	4
4. Hovedtendensen i høringsuttalelsene	5
5. Høringsspørsmålene	6
5.1 God sammenheng mellom de tre forskriftene	6
5.2 Lokal tilpasning i og på tvers av ordningene	9
5.3 Ivaretagelse av medbestemmelse i forskriftene	11
5.4 Ivaretagelse av ulike målgrupper	13
5.5 Andre innspill	16
6. Tre tilskuddsordninger for kompetanseutvikling	16
6.1 Forskrift om tilskudd til kollektiv kompetanseutvikling i barnehage og grunnskole	17
6.1.1 Statsforvalters rolle	17
6.1.2 Medvirkning og samarbeidsforum	18
6.1.3 Behovsmeldinger	20
6.1.4 «Andre relevante kompetansemiljøer»	20
6.1.5 Andre innspill	21
6.2 Forskrift om tilskudd til kollektiv kompetanseutvikling i videregående opplæring	21
6.2.1 Fylkeskommunenes rolle i ordningen	21
6.2.2 Samarbeidsforum	22
6.2.3 Anskaffelsesregelverket	23
6.2.4 Partnerskap, UH og «andre relevante kompetansemiljøer»	24
6.2.5 Sammenheng mellom grunnskole og videregående opplæring	25
6.2.7 Sammenheng mellom yrkesfag og studieforbereende fag	25
6.2.8 Andre innspill	25
6.3 Forskrift om tilskudd til videreutdanning	26
6.3.1 Økonomi og egenandel	26
6.3.2 Permisjon og stipend	27

6.3.3 Administrasjon av private barnehager	28
6.3.4 Støttesystem	29
6.3.5 Tidsfrister og tildeling	30
6.3.6 Andre innspill	30
7. Avslutning	31
Vedlegg	33

1. Innledning

Dette dokumentet inneholder Utdanningsdirektoratets (Udir) oppsummering av høringsuttalelsene om forskrifter til tre tilskuddsordninger for kompetanseutvikling i barnehage, grunnskole og videregående opplæring.

Høringsuttalelser som ble levert i Udirs høringssystem eller har blitt sendt til postmottak i Kunnskapsdepartementet (KD) og Udir, ligger til grunn for denne høringsoppsummeringen. Selv om ikke alle høringsuttalelsene blir nevnt eksplisitt i dette dokumentet, er alle lest.

I høringsoppsummeringen har vi statistikk som viser om høringsinstansene har krysset av for ja, vet ikke eller nei i høringssystemet. Det er viktig å presisere at høringsinstanser som har svart ja på ett eller flere høringsspørsmål, kan ha mange innvendinger til høringsforslaget/ene. Videre kan de som svarer nei støtte store deler eller i hvert fall enkeltdele av forslagene. Flere høringsinstanser er enige i intensjonen bak forslagene, men uenige i utformingen av forslagene.

Høringsoppsummeringen er inndelt i syv kapitler. Kapittel 1 gir en innledning, mens kapittel 2 beskriver bakgrunnen for forslag til forskrifter til tre tilskuddsordninger for kompetanseutvikling i barnehage, grunnskole og videregående opplæring. Kapittel 3 viser statistikk over høringsuttalelser og høringsinstanser. I kapittel 4 presenteres sentrale temaer som en rekke høringsinstanser har uttalt seg om, mens kapittel 5 går nærmere inn på høringsinstansenes synspunkter knyttet til fire overordnede spørsmål til forslagene til forskrift. Kapittel 6 gir en gjennomgang av innspill til hver enkelt forskrift, og kapittel 7 er avslutningskapittelet.

[Høringsuttalelsene kan leses i Utdanningsdirektoratets høringssystem.](#)

2. Bakgrunn

Udir har fått i oppdrag fra KD å etablere og videreutvikle et helhetlig system for kompetanse- og karriereutvikling for alle ansatte i barnehage, grunnskole, SFO og videregående opplæring.

- Forskrift om tilskudd til kollektiv kompetanseutvikling i barnehage og grunnskole
- Forskrift om tilskudd til kollektiv kompetanseutvikling i videregående opplæring

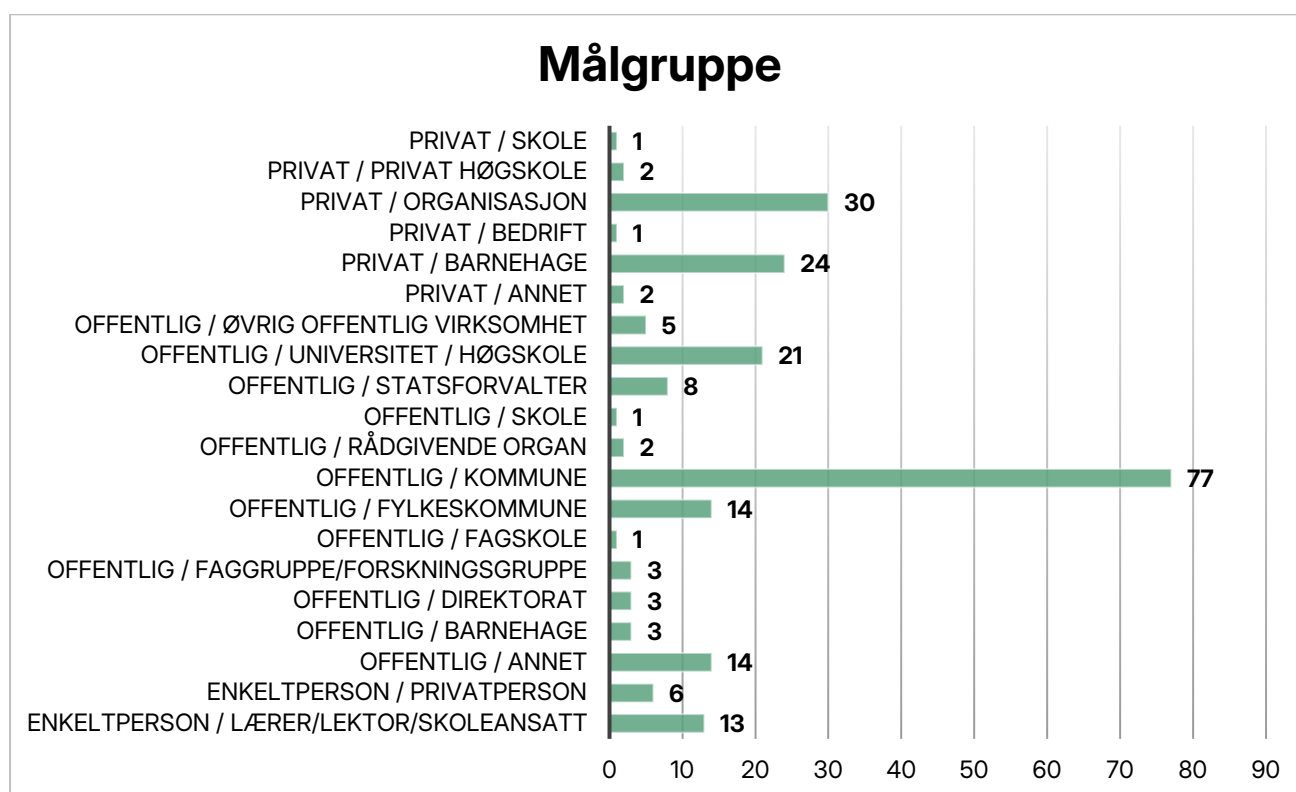
- Forskrift om tilskudd til videreutdanning i barnehage, grunnskole og videregående opplæring

Tilskuddsordningene skal bidra til å støtte og styrke det lokale arbeidet med kompetanse- og kvalitetsutvikling i barnehage og skole. Tilskuddsordningene omfatter ansatte i barnehage, grunnskole, SFO, videregående opplæring inkludert fagopplæring i bedrift, opplæring for voksne, PP-tjenesten og kulturskole. Høringen er felles for forskriftene til de tre tilskuddsordningene for statlig støtte til kompetanseutvikling, fordi vi ønsker å understreke at ordningene skal ses i sammenheng og forsterke hverandre.

Bakgrunnen og innretningen for de tre tilskuddsordningene er beskrevet i Prop. 1 S (2024-2025) for Kunnskapsdepartementet. Det tas forbehold om Stortingets godkjenning av statsbudsjettet for 2026. Forskriftene vil gjelde fra 2026.

3. Antall høringsuttalelser og hvilke høringsinstanser som har svart

Det har kommet inn totalt 253 høringsuttalelser, hvorav 231 er fra unike høringsinstanser. Fire av uttalelsene inneholder ingen merknader. Figuren under viser hvordan høringsinstansene fordeler seg på ulike målgrupper.

Figur 1 viser antall registrerte høringsinnspill fordelt på ulike målgrupper.

Figuren viser alle innsendte høringsvar, både uttalelser som er besvart i høringssystemet og uttalelser som er sendt inn som vedlegg. Innsenderne har selv valgt hvilken målgruppe de hører til. Se vedlegg for fullstendig oversikt over høringsinstanser som har levert innspill.

- Det er én privatskole som har angitt høringsvar.
- To private høyskoler har uttalt seg.
- 30 private organisasjoner har svart på høringen, deriblant KS (Kommunesektorens organisasjon), Utdanningsforbundet, Norsk Lektorlag, Private Barnehagers Landsforbund (PBL), Fagforbundet,

Universitetets- og høyskolerådet – Lærerutdanning (UHR-LU), Funksjonshemmedes fellesorganisasjon (FFO), Delta, Skolenes landsforbund, Næringslivets hovedorganisasjon (NHO) Geneo, IBID SA (samvirkelag for ideelle barnehager), Regionale kunnskapssentre for barn og unges psykiske helse (RKBU/RBUP), Skolelederforbundet, Kulturskolerådet, Montessori Norge, Steinerbarnehageforbundet, Stiftelsen Kanvas, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS).

- Én privat bedrift har uttalt seg, og det er Norlandia.
- 24 private barnehager har sendt inn svar.
- To høringsinstanser har svart under målgruppe «privat/annet». Det er Læringsverkstedet og Mobarn AS.
- Fem høringsinstanser har svart under målgruppen «Øvrig offentlig virksomhet».
- Det er 21 offentlige universiteter og høyskoler som har uttalt seg, inkludert nasjonale sentre.
- Åtte av ti statsforvaltere har svart på høringen.
- Én offentlig skole har uttalt seg.
- To instanser har svart under målgruppen «Offentlig rådgivende organ». Disse er Samarbeidsrådet for yrkesopplæring (SRY) og pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT).
- 140 kommuner har angitt høringssvar. Det er mange kommuner som har svart gjennom sine nettverk, slik at antall som har angitt «Kommune» som målgruppe i høringssystemet er 77.
- Alle 15 fylkeskommuner har svart på høringen. Oslo fylkeskommune er registrert som kommune i ett felles svar.
- Én fagskole har uttalt seg.
- Tre instanser har svart under «Faggruppe/forskningsgruppe».
- Tre direktorater har uttalt seg, og det er Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir), Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) og Statped.
- Tre kommunale barnehager har svart på høringen.
- 14 instanser under målgruppen «Offentlig/annet» har uttalt seg. Blant disse er Interesseorganisasjonen for kommunal voksenopplæring (IKVO), UH (universiteter og høyskoler)-regionene Nord, Øst og Vest, PPT-ledernetverket i Trøndelag, Etter- og videreutdanningsregion (EVU-region) Nord og Nasjonalt UH-nettverk for Kompetanseløft for spesialpedagogikk og inkluderende praksis (KSI).
- Flere enkeltpersoner har uttalt seg, herunder seks privatpersoner og 13 lærer/lektor/skoleansatt.

4. Hovedtendensen i høringsuttalelsene

Det har kommet inn mange innspill om de tre tilskuddsordningene. De fleste innspillene dreier seg om følgende punkter:

Forskrift om tilskudd til kollektiv kompetanseutvikling i barnehage og grunnskole

- Statsforvalters rolle
- Medvirkning og samarbeidsforum
- Behovsmeldinger
- «Andre relevante kompetansemiljøer»

Forskrift om tilskudd til kollektiv kompetanseutvikling i videregående opplæring

- Fylkeskommunens rolle i ordningen
- Samarbeidsforum
- Anskaffelsesregelverket

- Partnerskap, universiteter og høyskolars rolle og «andre relevante kompetansemiljøer»
- Sammenheng mellom grunnskole og videregående opplæring
- Sammenheng mellom yrkesfag og studieforberedende fag

Forskrift om tilskudd til videreutdanning i barnehage, grunnskole og videregående opplæring

- Økonomi og egenandel
- Permisjon og stipend
- Administrasjon av private barnehager
- Støttesystem
- Tidsfrister og tildeling

5. Høringsspørsmålene

I høringen kunne høringsinstansene gi uttalelser til forskrifter til tre tilskuddsordninger for kompetanseutvikling i barnehage, grunnskole og videregående opplæring. Først fikk alle mulighet til å svare på fire overordnede spørsmål til forslagene til forskrift. Videre kunne høringsinstansene velge å gi høringsuttalelse til én, to eller alle tre forskriftene. De kunne også legge ved generelle tilbakemeldinger eller andre kommentarer. Høringssvarene oppsummeres i samme rekkefølge som spørsmålene er stilt i høringsdokumentet. Først presenteres høringsinstansenes synspunkter til de fire overordnede spørsmålene. Deretter følger en gjennomgang av innspillene til hver enkelt forskrift.

Kapitlene 5.1–5.5 oppsummerer høringsinstansenes svar på de fire overordnede spørsmålene til forskriftsforslagene. I hvert kapittel presenteres en tabell som viser en prosentvis fordeling av hva de ulike høringsinstansene har svart på spørsmålet de har blitt stilt. Tabellene gir ikke et fullstendig bilde av alle svarene, men fungerer som en oversikt over svar der instansene har krysset av for ett av svaralternativene i høringssystemet. Innspill som er sendt som vedlegg, er ikke inkludert i tabellene. I tillegg har noen instanser valgt å ikke svare på alle spørsmålene, mens andre kun har kommentert uten å velge et svaralternativ.

5.1 God sammenheng mellom de tre forskriftene

Høringsinstansene ble spurt om følgende: *Legger de tre forskriftene til rette for å kunne se ordningene i sammenheng ved planlegging av kompetanseutvikling?*

Tabellen under viser prosentvis svarfordeling for de som har svart direkte i høringssystemet.

Ja	Nei	Vet ikke	Ikke besvart
73%	13%	11%	4%

Tabell 1 viser hva instansene har krysset av for på dette spørsmålet i høringssystemet. Svar som er levert som vedlegg fremkommer ikke i tabellen.

- Blant instansene som har svart ja på spørsmålet finner vi KS, Fagforbundet, Skolelederforbundet, 14 fylkeskommuner, 4 statsforvaltere, 12 UH-institusjoner, Statped og 1 PPT-ledernetverk.
- Høringsinstansene som har svart nei omfatter blant annet YS, 1 fylkeskommune, 2 statsforvaltere, 5 UH-institusjoner, 2 UH-regioner, 1 PP-tjeneste og 1 PPT-ledernetverk.
- Blant de som har svart at de er usikre, er følgende representert: Utdanningsforbundet, 1 statsforvalter, Skolenes Landsforbund og Norsk Lektorlag og 4 UH-institusjoner.

Mange høringsinstanser har benyttet seg av kommentarfeltet til å gi innspill. Vi har oppsummert kommentarene per målgruppe nedenfor.

Legger de tre forskriftene til rette for å kunne se ordningene i sammenheng?

Det er bred enighet om at tilskuddsordningene bør ses i sammenheng, og at forskriftene bør ha en felles innledning der dette løftes frem. Samtidig understreker mange høringsinstanser at dette forutsetter god lokal tilpasning, og at alle målgrupper faktisk blir inkludert. Flere peker også på utfordringer med å se helheten, siden aktørene har ulike roller og ansvar i de tre tilskuddsordningene.

Utdanningsforbundet mener at sammenhengen mellom ordningene bør komme tydeligere frem i både struktur og språk. De etterlyser mer ensartet bruk av overskrifter, begreper og omtale av aktører og roller på tvers av ordningene, der dette er mulig. Utdanningsforbundet og flere andre høringsinstanser mener at det bør være tydeligere sammenheng mellom forskriftene for barnehage og grunnskole og forskriften for videregående opplæring. Mange, og spesielt de private organisasjonene og eierne, ønsker at det skal bli enklere å søke om midler til tiltak på tvers av opplæringsnivå og geografi.

Samarbeidsrådet for yrkesopplæring (SRY) foreslår å etablere strukturer som styrker fag- og yrkesopplæringen, og som sikrer bedre koordinering mellom nivåene. De mener for eksempel at yrkesopplæringsnemndene bør få observatørstatus i samarbeidsforum.

Fagforbundet mener at fylkeskommunen bør ha ansvar for å veilede bedriftene og bidra til å se tilskuddsordningene i sammenheng.

Yrkesorganisasjonenes sentralforbund (YS) frykter at tilskuddsordningene risikerer å bli isolert til et rent utdanningspolitisk tiltak. De mener forskriftene bør utformes mer helhetlig, i tråd med prinsippene for partssamarbeid og målet om livslang læring for alle.

Funksjonshemmedes fellesorganisasjon er positive til forslagene, men påpeker at intensjonene fra kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis, må nevnes i innledningen av selve forskriftene.

Kommunesektorens organisasjon (KS) mener forslagene gir kommuner og fylkeskommuner bedre mulighet til å planlegge helhetlig og samordnet mellom tiltakene i de ulike ordningene. De ser det som positivt at den felles innledningen tydelig understreker at ordningene skal ses i sammenheng og styrke hverandre. Samtidig er de usikre på om det i de enkelte forskriftene er tydelig nok at videreutdanning og kollektiv kompetanseutvikling kan kombineres, bygge på, og styrke hverandre. KS mener samarbeidsforum for kollektiv kompetanseutvikling bør få en mer strategisk rolle for å se de ulike ordningene i sammenheng. KS mener samarbeidsforaene vil være gode arenaer for å drøfte lokale og regionale behov for kollektiv og individuell kompetanseutvikling (videreutdanning), se disse i sammenheng og planlegge for hvordan behovene kan møtes på sikt. Skolenes landsforbund mener også at samarbeidsforumene blir en viktig arena for sammenheng.

Flere kommuner er usikre på hvordan sammenhengen mellom ordningene skal fungere i praksis. De peker på at forskriftene om tilskudd til kollektiv kompetanseutvikling og videreutdanning ikke gir gode nok rammer for å planlegge kompetanseutvikling på en helhetlig måte. Årsaken er at midlene til kollektiv kompetanseheving ikke fordeles direkte til kommunene, slik det gjøres til fylkeskommunene. I stedet går midlene via statsforvalteren og samarbeidsforum, noe som begrenser kommunenes mulighet til å samordne etter- og videreutdanning.

14 av 15 fylkeskommuner mener at forskriftene legger til rette for å se tilskuddsordningene i sammenheng. Mange er positive til økt lokalt handlingsrom, men etterlyser tydelig veiledning fra Udir for å sikre lik praksis. Én fylkeskommune er uenig og mener forskriftene må være tydeligere på hvilke samhandlingsarenaer som skal brukes for å sikre helhet og sammenheng. En annen fylkeskommune foreslår at skoleeier vurderer å inkludere tilskuddsordningen for videreutdanning i samarbeidsforum for kollektiv kompetanseutvikling, for økt oppmerksomhet på en helhetlig kompetanse- og karriereutvikling.

Mange universiteter og høyskoler (UH), samt én UH-region, mener at det er positivt at forskriftene bygger på en felles innledning der helhet vektlegges. Flere påpeker riktignok at det er uklart hvordan de tre ordningene skal ses i sammenheng, og hvordan dette skal følges opp i praksis. UH-sektoren mener det er behov for tydeligere konkretisering og klarere plassering av ansvar for oppfølging. Én annen UH-region etterlyser at forskriftene i større grad oppfordrer til bedre bruk av eksisterende arenaer, som partnerskap og samarbeidsforum, særlig i arbeidet med å kartlegge og planlegge kompetansebehov på tvers av ulike kompetansetiltak. Enkelte UH-institusjoner ønsker også at midler til kollektiv kompetanseutvikling skal kunne brukes som inngang til formell videreutdanning. De mener dette er viktig for å sikre helhet og en smidig overgang mellom kollektiv og individuell kompetanseheving. I tillegg foreslår ett universitet at statsforvalter får mulighet til å justere mandatet for samarbeidsfora, slik at det blir mulig å forankre langsiktige kompetanseplaner som ivaretar helheten mellom etter- og videreutdanning i både utdanningssektoren og UH-sektoren.

Flere statsforvaltere støtter intensjonen bak ordningene, og er positive til felles innledning og overordnede mål. Samtidig peker én statsforvalter på at forskriftene kan bidra til bedre sammenheng for den enkelte skoleeier, men at de ikke gir gode nok rammer for helhetlig styring på tvers av ordningene. Vedkommende viser til at statsforvalteren kun har en formell rolle i én av ordningene, og mangler mandat og verktøy i de to andre. En annen statsforvalter uttrykker bekymring for at kompetansetiltakene planlegges hver for seg, uten helhet – såkalt «silo-tenkning».

En statsforvalter etterlyser et tydelig krav i forskriften om å utarbeide en langsiktig plan for videreutdanning. De mener at ordlyden er for generell og gir kommuner, fylkeskommuner og private eiere for lite støtte til helhetlig og forutsigbar planlegging. Et klart krav i forskriften vil styrke arbeidet med å prioritere og koordinere videreutdanning. De mener sikre at ordningene faktisk ses i sammenheng. Statsforvalteren foreslår derfor at forskriften bør utdype hva som forventes av en langsiktig plan, hvordan medvirkning skal sikres og dokumenteres, og hvordan vurderinger fra eiere eller nettverk skal følges opp. En slik presisering vil gjøre forskriften mer tydelig og forpliktende, og gi bedre støtte til planlegging og prioritering.

Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) mener at dagens fordeling av midler til statsforvalter og fylkeskommune kan svekke intensjonen om et helhetlig opplæringsløp. Dette gjelder særlig grunnopplæring for voksne, der alt skal vurderes ut fra hva som er nødvendig for å oppnå sluttkompetanse, og der kombinasjonsløp er ønskelig.

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) ønsker at voksenopplæring skal komme tydeligere frem i beskrivelsen av samarbeidsforums sammensetning og oppgave, og at samarbeidsforums langsiktige plan bør legge føringer for fordeling av midler til voksenopplæringen. HK-dir peker også på at organiseringen av voksenopplæringen gjør det vanskelig å sikre representasjon i samarbeidsforum, slik forskriften beskriver, når voksenopplæringen ikke nødvendigvis er plassert under skole-, oppvekst- eller utdanningssektoren.

De pedagogisk-psykologiske tjenestene (PP-tjenestene) er delte i sine tilbakemeldinger, med ett ledernettverk som uttrykker støtte - og ett som ikke støtter forslaget. Et av PP-ledernettverkene mener det er viktig at PPT som målgruppe blir synligere i forskriftene. De mener det bør fremgå hvilke videreutdanninger og

kompetansetiltak PPT kan søke på, og hvem som har rett til å søke. Dette er viktig for å unngå ulik praksis mellom kommuner og mellom PP-tjenester. Et annet nettverk opplever det som lite hensiktsmessig at PP-tjenesten for videregående opplæring ikke er en del av den kollektive tilskuddsordningen. Det samme nettverket peker på at statsforvalteren har en tydelig rolle i samarbeidsforum i tilskuddsordningen for barnehage og skole, men ikke i tilskuddsordningen for videregående opplæring.

Statped er positive til at de tre forskriftene legger til rette for å se ordningene i sammenheng. De mener det finnes en klar rollefordeling i utdanningssystemet, men at det også er overlapp og utfordringer som bør belyses nærmere. Både fagskoler og universiteter har sentrale roller, og Statped understreker at fagskolene, som ny hovedaktør i forskriftsordningene, bør få klare retningslinjer for hvordan de skal utfylle universitetene. Statped minner også om at de er en relevant kompetansepartner i partnerskapet, og mener dette kan omtales i veiledning og informasjonsmateriell.

5.2 Lokal tilpasning i og på tvers av ordningene

Høringsinstansene ble spurt om følgende: *Gir forslaget rom for lokal tilpasning i og på tvers av ordningene?*

Tabellen under viser prosentvis svarfordeling for de som har svart direkte i høringssystemet

Ja	Nei	Vet ikke	Ikke besvart
67%	12%	15%	6%

Tabell 2 viser hva instansene har kryssset av for på dette spørsmålet i høringssystemet. Svar som er levert som vedlegg fremkommer ikke i tabellen.

- Blant høringsinstansene som har svart ja er følgende representert: KS, PBL, Skolelederforbundet, 14 fylkeskommuner, 5 statsforvaltere, 14 UH-institusjoner, 1 UH-region, Statped og 1 PPT-ledernettverk.
- Blant de som har svart nei finner vi 1 statsforvalter, 3 UH-institusjoner, 1 UH-region, 1 PP-tjeneste og 1 PPT-ledernettverk.
- Blant instansene som har uttrykt at de er usikre finner vi blant annet Utdanningsforbundet, 1 statsforvalter, YS, Skolenes Landsforbund, Norsk Lektorlag, Fagforbundet og 2 UH-institusjoner.

Mange høringsinstanser har benyttet seg av kommentarfeltet til å gi innspill. Vi har oppsummert kommentarene per målgruppe nedenfor.

Gir forslaget rom for lokal tilpasning?

Fylkeskommunene mener stort sett at forskriftene gir større rom for lokale tilpasninger. Enkelte trekker likevel frem en bekymring for prioriteringen mellom ansattes behov, skolars behov og skoleeiers behov. Noen er også bekymret for hvordan samhandlingen mellom skoleslagene skal skje når det ikke står tydelig i forskriften at det skal være formaliserte møteplasser mellom samarbeidsforumene.

Mange kommuner mener at tilskuddsordningene ville gitt bedre mulighet for lokal tilpasning, både innenfor og på tvers av ordningene, dersom midlene til videreutdanning og kollektiv kompetanseutvikling ble tildelt direkte til kommunene, slik det gjøres til fylkeskommunene. Det pekes på at modellen, der statsforvalteren fungerer som mellomledd og samarbeidsforum er arena for fordeling av midler, gjør at lokale prioriteringer og tilpasninger må forhandles frem i et forum der aktørene har ulik grad av innflytelse. Det skaper bekymring for at lokale behov ikke blir godt nok ivaretatt, og at kommunene får begrenset mulighet til å tilpasse tiltakene til egne strategier, ressurser og utfordringer.

Nesten alle organisasjonene svarer «ja» eller «vet ikke» på spørsmålet.

KS svarer ja, men mener likevel det hadde vært bedre om kommunene fikk direkte tildeling. Slik forslaget står nå, mener de at statsforvalter vil ha en vesentlig rolle i å gjøre rammene for prioriteringer og tildeling tidlig kjent for kommunene og andre eiere, slik at de ikke legger ned vesentlig arbeid i å utarbeide planer og behovsmeldinger som ikke lar seg gjennomføre.

Utdanningsforbundet er usikre på hva «lokal tilpasning på tvers av ordningene» betyr. Samtidig understreker de at involvering, medbestemmelse og representativitet er avgjørende for å få dette til. De mener at kompetansebehov må identifiseres i den enkelte barnehage og skole, og at disse behovene bør danne grunnlaget for kompetanseplanene på kommunenivå og fylkeskommunenivå

Norsk Lektorlag skriver at mange av deres medlemmer har lav tillit til at skoleeiere vil vurdere kompetansebehovene på en god måte og sørge for lokal tilpasning i praksis.

Skolenes landsforbund synes det er uklart hvordan lokalt partssamarbeid skal fungere i praksis. Samtidig er de svært positive til at det åpnes opp for at andre aktører enn universiteter og høyskoler kan tilby kompetansetiltak. De mener dette gir bedre muligheter for mer fleksible og skreddersydde løsninger tilpasset lokale behov.

Fagforbundet mener det er uklart hvordan ordningene som behandles i samarbeidsforumene hos statsforvalteren og fylkeskommunen kan tilpasses på tvers. De stiller spørsmål ved om støtte fra ett samarbeidsforum, for eksempel til en barnehage- eller skoleeiers forslag, vil forplikte de andre forumene, og etterlyser tydeligere avklaringer. De mener at statsforvalterne og fylkeskommunene bør ha et tydelig veiledningsansvar overfor eiere som mangler kunnskap om kompetanseutvikling og lokalt partssamarbeid. Dette bør også gjelde aktører innen fag- og yrkesopplæringen. God veiledning kan hjelpe barnehage- og skoleeiere til å se hvordan ordningene åpner for lokal tilpasning. Med et velfungerende lokalt partssamarbeid kan tilskudd til videreutdanning og kollektive kompetanseplaner vurderes i lys av de lokale kompetansebehovene.

Samarbeidsrådet for yrkesopplæring (SRY) understreker behovet for evaluering for å sikre at ordningene fungerer godt på tvers. De mener at nasjonalt senter for yrkesfag bør ha en tydelig rolle i å følge med på hvordan ordningene utvikler seg og brukes.

Organisasjonene for de private aktørene peker på at rom for lokal tilpasning bør innebære å samarbeide på tvers av regioner og skolenivå. Flere av dem ønsker at statsforvaltere og Utdanningsdirektoratet skal bidra aktivt til å legge til rette for slikt samarbeid, siden det er svært ressurskrevende å etablere samarbeid med nasjonale UH-miljøer med spisskompetanse.

Flertallet av statsforvalterne mener at forslagene gir rom for lokal tilpasning i og på tvers av ordningene. Noen peker på at det kan oppstå brudd i sammenhengen mellom ordningene fordi fylkeskommunen alene skal forvalte ordningen for videregående opplæring. Denne bekymringen deles også av en skoleeier.

Mange UH-institusjoner, samt én UH-region, uttaler at forskriftene legger til rette for lokal tilpasning. Samtidig fremhever enkelte aktører fra UH-sektoren viktigheten av å involvere UH tidlig i analysen av lokale behov. Dette for å sikre at utviklingsarbeidet både forankres i praksisfeltet og forskning.

Statped og ett PPT-ledernettnettverk mener at forslaget gir rom for lokal tilpasning, både innenfor og på tvers av ordningene. Statped understreker at lokal tilpasning er avgjørende for at forskriftene skal være relevante og

fungere i praksis. De foreslår at en eventuell veileder bør inneholde konkrete eksempler som viser hvordan forskriftene kan gjennomføres, for å illustrere det lokale handlingsrommet tydelig.

5.3 Ivaretagelse av medbestemmelse i forskriftene

Høringsinstansene ble spurt om følgende: *Er forslaget til forskrift og tildelingskriterier tydelig nok formulert til å ivareta medbestemmelse på en god måte?*

Tabellen under viser prosentvis svarfordeling for de som har svart direkte i høringssystemet

Ja	Nei	Vet ikke	Ikke besvart
55%	27%	10%	9%

Tabell 3 viser hva instansene har krysset av for på dette spørsmålet i høringssystemet. Svar som er levert som vedlegg fremkommer ikke i tabellen.

- Blant de som har svart ja på spørsmålet finner vi Skolelederforbundet, PBL, Fagforbundet, 10 fylkeskommuner, 5 statsforvaltere, 4 UH-institusjoner, 2 UH-regioner, 1 PPT-ledernetverk og Statped.
- Av høringsinstanser som har svart nei finner vi blant annet KS, Utdanningsforbundet, Norsk Lektorlag, YS, 1 statsforvalter, 10 UH-institusjoner og 1 PPT-ledernetverk.
- Blant de som har svart at de er usikre er følgende representert: 1 statsforvalter, 5 UH-institusjoner og 1 PP-tjeneste.

Mange høringsinstanser har benyttet seg av kommentarfeltet til å gi innspill. Vi har oppsummert kommentarene per målgruppe nedenfor.

Er forslaget til forskrift tydelig nok formulert til å ivareta medbestemmelse?

Flertallet av fylkeskommunene mener at forslagene gir gode rammer for medbestemmelse. Samtidig peker noen på uklarheter og praktiske utfordringer i overgangsfasen. Det første året kan bli krevende, siden ordningene fortsatt er under utvikling og beregningsmodellen og tildelingen fortsatt er uavklart. Flere fylkeskommuner etterlyser tydeligere retningslinjer for samarbeidsforumene, blant annet hvem som bør delta, hvor store forumene skal være, og hvor ofte de skal møtes. Det pekes også på at enkelte aktører, som PPT og lærebedrifter, må inkluderes eksplisitt for at medbestemmelse skal fungere i praksis.

Et stort antall kommuner uttrykker bekymring for at lokale behov kan bli nedprioritert i møte med regionale prosesser. Langsiktige, regionale planer kan begrense muligheten for medvirkning underveis i prosessen, særlig for mindre aktører. Selv om barnehage og skole har mye til felles, har de også ulike oppdrag og særtrekk – noe som også gjelder ansatte i PPT, kulturskole og SFO. Kompetanseutvikling skal ifølge § 4 i forskriftene være forankret i lokalt definerte behov, som vil variere mellom sektorer og nivåer. Det er derfor en risiko for at behovsmeldinger og tiltak blir for generelle dersom man forsøker å skape en pålagt sammenheng på tvers av sektorer med ulike oppdrag – noe som svekker intensjonen om lokal forankring. Flere kommuner etterlyser veiledningsmateriell som viser hvordan man kan ivareta både lokal forankring, sammenheng og sektorenes egenart.

Flertallet av statsforvalterne svarer at forskriftene ivaretar medbestemmelse på en god måte. Én statsforvalter har svart nei, og én har svart «vet ikke». Begge viser til at det store mangfoldet av eiere, særlig i barnehagesektoren, gjør medbestemmelse krevende. Statsforvalteren som har svart nei, støtter også et forslag

fra en UH-institusjon om å presisere § 4, slik at det tydelig fremgår at tiltakene skal bygge på inkluderende prosesser hvor ansattes medbestemmelse er ivaretatt i tråd med hovedavtalens bestemmelser.

Flere UH-institusjoner mener at forskriftsforslagene ikke er tydelige nok til å sikre god medbestemmelse. De peker blant annet på at UH-sektoren i liten grad involveres i kartleggingen av lokale behov, noe de ser på som en svakhet. For å sikre reell medbestemmelse og unngå en ren «bestiller-tilbyderrolle» mellom aktørene, mener de at forskriften bør presisere at UH skal bidra aktivt i kartlegging og analyse av lokale behov. I tillegg ønsker flere UH-institusjoner og én UH-region at tillitsvalgte får en tydelig rolle i forskriftsteksten. De understreker at tillitsvalgte er viktige for å skape felles forståelse og forpliktelse i organisasjonen, og at de dermed bidrar til å koble institusjonelle rammer med lokale behov.

Flere organisasjoner ønsker at forskriftene skal inneholde tydeligere krav for å sikre medbestemmelse fra personalet og tillitsvalgte, og noen foreslår at det bør rapporteres på dette. Utdanningsforbundet mener forskriften om tilskudd til kollektiv kompetanseutvikling i videregående opplæring gjennomgående må presisere at «lokale behov» betyr forankring av kompetanseutviklingsbehov blant de ansatte i skoler og lærebedrifter og ansatte som inngår i laget rundt elever, lærlinger og voksne deltakere. De peker på at skoler og lærebedrifter er sentrale aktører i partnerskapene, og mener at dette må komme tydeligere frem gjennomgående i forskriftene for å sikre likeverdighet i partnerskapene. De vil også at protokoll fra drøftingsmøter skal vedlegges behovsmeldinger for tilskuddsordningene. Norsk Lektorlag mener de foreslåtte forskriftene er mangelfulle, og at de ikke sikrer en nasjonal minsteforventning om hvordan «kollektive prosesser» bør foregå. I dagens etterutdanningsordning peker de på at undervisningspersonalets stemmer, som de viktigste aktørene i systemet, ikke når frem. Videre skriver de at en henvisning til tariffavtale ikke er tilstrekkelig. Dette begrunner de med eksempel fra Oslo kommune, hvor de mener medbestemmelsesprosessene og involveringen av ansatte er mangelfulle.

YS mener at forslaget ikke bidrar i stor nok grad til å sikre at kompetansetiltakene er forankret i arbeidslivets faktiske behov. Derfor er det nødvendig at man sørger for involvering av tillitsvalgte i den strategiske kompetanseplanleggingen. I tillegg må behovsvurderingen være et eksplisitt tildelingskriterium for å motta tilskudd, og ikke bare en generell ivaretagelse av medbestemmelse. Fagskolen Viken peker også på at «inkluderende prosesser» er en vag formulering som gir eiere for stor makt.

KS synes det er uheldig at innledningen viser til hovedavtalens bestemmelser om medbestemmelse. De foreslår heller denne formuleringen: «Medbestemmelse skal ivaretas i tråd med gjeldende avtaler mellom partene i arbeidslivet». IBID (et samvirkeforetak som eies av 32 private ideelle barnehager) påpeker også at det kan være noen barnehager som står uten hoved- og tariffavtaler, eller er organisert under ulike arbeidstakerorganisasjoner med ulike avtaler, som kan skape ulik praksis og usikkerhet om hva som menes.

De private aktørene som tilbyr alternativ pedagogikk er uenige i at forslagene legger til rette for medbestemmelse, og er bekymret for likeverdig tilgang for de private eierne. En del av dem opplever forskriftene som skreddersydd for kommuner, og Steinerhøyskolen skriver for eksempel at «all kompetanseutvikling ved steinerskolene må skje i samsvar med skolens godkjente læreplan og didaktikk. For oss er det viktig at dette blir synliggjort i forskriften, da mange skoler opplever at det er lite forståelse for det per i dag.». De hevder at mange skoler og barnehager kun får tilbud om å delta i tiltak som kommunen har besluttet ut fra en annen læreplan, og at muligheten til å melde egne behov og tildelinger er begrenset. NHO Geneo er en av dem som er bekymret for at kommunene skal vurdere kompetansebehov i de enkelte private barnehagene, og viser til en evaluering hvor flere små kommuner mangler ansatte med barnehagefaglig bakgrunn.

Statped og ett PPT-ledernettverk mener at forslaget til forskrift og tildelingskriterier er tydelig nok formulert til å ivareta medbestemmelse. Et annet PPT-ledernettverk er uenige i at forslaget til forskrift er tydelig nok på dette punktet, og en enkelttjeneste uttrykker usikkerhet. Statped viser til tidligere erfaringer og understreker at selv om forskrift og tildelingskriterier er klare så er det viktig å følge opp implementering i praksis.

Flere av innspillene fra enkeltpersoner støtter også at forslaget er tydelig nok formulert til å ivareta medbestemmelse. Én trekker fram at det kan være behov for mal for behovskartlegging og at et årshjul bør innlemmes i planverkene, en annen mener formuleringen rundt samarbeid bør forsterkes til «skal» heller enn at det står som en anbefaling. Fagforeninger blir også trukket fram som en relevant aktør som kan bidra til å sikre medbestemmelse, og at dette bør nevnes i forskriften.

5.4 Ivaretagelse av ulike målgrupper

Høringsinstansene ble spurt om følgende: Er forslaget til forskrift tydelig nok formulert til å ivareta målgrupper på en god måte?

Tabellen under viser prosentvis svarfordeling for de som har svart direkte i høringssystemet

Ja	Nei	Vet ikke	Ikke besvart
42%	40%	12%	6%

Tabell 4 viser hva instansene har krysset av for på dette spørsmålet i høringssystemet. Svar som er levert som vedlegg fremkommer ikke i tabellen.

- Blant instansene som har svart ja på spørsmålet finner vi KS, Skolelederforbundet, Fagforbundet, 8 fylkeskommuner, 4 statsforvaltere, 10 UH-institusjoner, 1 PPT-ledernettverk og 1 PP-tjeneste.
- Høringsinstansene som har svart nei omfatter blant annet Utdanningsforbundet, PBL, Norsk Lektorlag, YS, 7 fylkeskommuner, 2 statsforvaltere, IMDi, HK-dir, 5 UH-institusjoner, 2 UH-regioner og 1 PPT-ledernettverk.
- Blant de som har svart at de er usikre, er følgende representert: Statped og 4 UH-institusjoner.

Mange høringsinstanser har benyttet seg av kommentarfeltet til å gi innspill. Vi har oppsummert kommentarene per målgruppe nedenfor.

Er forslaget til forskrift tydelig nok formulert til å ivareta målgrupper?

Høringssvarene viser at mange er fornøyde med utvidelse av målgruppe, men at de er bekymret for hvordan målgruppene skal ivaretas i praksis.

Flere kommuner peker på at det er positivt at målgruppen for tilskuddsordningene er utvidet. De mener at utvidelse av målgruppe riktignok krever at økonomiske rammebetingelser står i samsvar med omfang på utvidelsen. Uten en økning av den økonomiske rammen vil utvidelsen i praksis innebære at eksisterende midler må fordeles på flere ansatte. Flere kommuner peker også på at selve begrepet «laget rundt» og hvem som bør inngå der er noe uklart.

Mange fylkeskommuner ber om at staten tydeliggjør at videreutdanningsordningen gjelder ansatte i fylkeskommunal sektor og godkjente private enheter. De ønsker også at det tydeliggjøres hva som menes med at ansatte i fagopplæring i bedrift er i målgruppen. De er usikre på hvordan instruktører, faglige ledere og prøvenemndsmedlemmer skal inkluderes, og at det kan tolkes ulikt mellom fylkeskommunene.

Fire av statsforvalterne svarer ja på at målgrupper er ivaretatt i forslaget til forskrift. To av statsforvalterne svarer nei, og én svarer vet ikke på om målgrupper er ivaretatt. Én av disse trekker frem et behov for en

tydeligere beskrivelse av hvordan UH, kulturskoler, PPT og tverrfaglige tjenester skal ivaretas. En annen peker på at målgrupper, som ansatte i kulturskolen og voksenopplæring, kan bli krevende, fordi organisering og ansvar ikke nødvendigvis ligger hos skoleeier. En statsforvalter etterspør også tydeligere føringer for samarbeid med fagskole og andre kompetansemiljø, at partnerskap bør være hovedmodellen for alle og at samarbeid er for utydelig.

Mange UH-institusjoner vurderer det som positivt at målgruppene for tilskuddsordningene er utvidet. Dette gir barnehage- og skoleeiere økt handlingsrom til styrke laget rundt barn og unge. For at målgruppene skal ivaretas på en forsvarlig måte peker enkelte aktører fra UH-sektoren imidlertid på at det er behov for en økning i de økonomiske rammene. Et universitet uttrykker bekymring for at symbolverdien av at mange målgrupper får et tilbud kan bli viktigere enn kvalitativt god kompetanseutvikling, dersom det ikke foreligger gode økonomiske rammer for tilskuddsordningene.

Videre har et par UH-institusjoner etterlyst en tydeligere forankring av kulturskolens rolle som målgruppe for tilskuddsordningene, for å sikre likeverdig inkludering av kulturskolen. Dette er også ønsket av enkelte enkeltpersoner.

UHR-Lærerutdanning støtter systemskiftet og utvidelse av målgruppen, men det er behov for presiseringer for å unngå ulik praksis og utilsiktede konsekvenser. UH-institusjonenes rolle i å tilby relevante og forskningsbaserte videreutdanninger bør tydeliggjøres.

UH-nettverket for Kompetanseløft for spesialpedagogikk og inkluderende praksis (KSI) trekker frem, at det i forslaget til retningslinjer ikke er definert at tverretatlige tjenester skal delta i ordningen.

Mange av organisasjonene er positive til utvidelsen av målgrupper og mener at det er viktig for å øke kvaliteten i barnehage og skole. De er også opptatt av at formidlingen og informasjonen fra statsforvalter og eiere når ut til alle målgrupper. Lærerorganisasjonene mener imidlertid at det er en risiko for nedprioritering av lærere ved utvidelse og like vilkår for alle grupper, og at de må prioriteres med tanke på de formelle kompetansekravene. Norsk Lektorlag er av samme grunn imot en utvidelse av målgruppene, siden de mener at spesielt lærere i videregående opplæring som jobber på studieforberedende ikke har blitt prioritert tidligere. De ønsker en lovfestet rett til videreutdanning hvert femte år, og synes videreutdanningstilbudene i større grad bør tilpasses lærere i videregående opplæring.

YS, Delta, Fagforbundet og Skolenes landsforbund er også positive til utvidelsen av målgrupper, og Fagforbundet ber om at også de uten formelle kompetansekrav blir inkludert på en god måte. De er bekymret for en stram kommuneøkonomi, og lurer på hvordan nasjonale myndigheter skal sikre at alle grupper faktisk blir inkludert. YS mener at det må det foreligge en tydelig prioritering av ufaglærte, assistenter og andre lavt kvalifiserte grupper i tildelingskriteriene, for å redusere utenforskap og tette kompetansegapet. For å sikre at tiltakene er treffsikre og at disse blir inkludert vil de at en «måling av deltakelse fra disse gruppene [...] inkluderes i § 5 Kjennetegn på måloppnåelse i forskriftene.». SRY mener at det må presiseres at yrkesfaglærere, prøvenemnder, instruktører og veiledere i bedrift og alternative opplæringsarenaer er inkludert, og at ivaretagelse av målgruppene må følges opp særskilt i evalueringene.

Skolelederforbundet støtter intensjonen om å styrke kompetansen i barnehage og skole gjennom en tydeligere og mer målrettet tilskuddsordning. Samtidig understreker de at ledere spiller en avgjørende rolle i utviklingsarbeid og kvalitetsutvikling, og bør derfor inkluderes i ordningen.

KS er positiv til at målgruppene er utvidet, men peker på at det kan bli en utfordring å nå alle målgrupper, spesielt de målgruppene med få ansatte. Økonomiske rammer og lokale prioriteringer vil kunne begrense omfanget av deltakelse for enkelte målgrupper.

Organisasjonene for private aktører og et stort flertall av andre private barnehager, svarer nei på at ulike målgrupper er ivaretatt. Abelia – Forum for Friskoler mener for eksempel at målgruppene er tydelig nok formulert, men at det er en stor utfordring å nå ut til de private skolene. Norlandia trekker frem at forslaget gir kommunen ansvar for prosessen, og at mange mindre kommuner mangler barnehagefaglig kompetanse. Dette, i tillegg til svak kommuneøkonomi, skaper bekymring for ivaretagelse av private barnehager som målgruppe. Læringsverkstedet etterlyser større fleksibilitet og mulighet for samarbeid på tvers av statsforvaltergrenser.

Kulturskolerådet mener at formuleringene i forskriften kan skape tvil om kulturskoleansatte som målgruppe. De mener at kulturskole bør nevnes eksplisitt. Det samme mener Interesseorganisasjonen for kommunal voksenopplæring (IKVO), som synes at forberedende opplæring for voksne og voksenopplæringen bør nevnes eksplisitt flere steder. HK-dir mener at forslaget til forskrifter ikke er konsekvent i begrepsbruken om voksne og elev vs. deltaker eller grunnskole vs. forberedende opplæring for voksne. De mener at voksne som målgruppe bør tydeliggjøres fordi deres erfaringer er at flere ledere i voksenopplæringen i kommunene melder om utfordringer med forankring hos skoleeier. De sier at eierne her har mindre kunnskap og forståelse om behovene for kompetanseutvikling i voksenopplæringen, og at dette er spesielt viktig nå etter innføringen av ny opplæringslov og nye, modulerte læreplaner for voksne i forberedende og videregående opplæring for voksne. IMDi mener det bør fremgå tydelig at videreutdanning i norsk som andrespråk er et prioritert område, særlig for lærere som underviser voksne innvandrere, for å sikre tilpasset opplæring og god kvalitet.

UH-nettverket i kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkludering peker på at det i forslag til retningslinjene står: "Midlene skal bidra til å sikre at samiske perspektiver blir ivaretatt i barnehage og grunnskole. Det er etablert et nasjonalt forum for samisk språk og kultur innenfor ordningene for kompetanseutvikling for å ivareta samiske perspektiver på tvers av flere fylker. Forumet skal være en ressurs for ordningene og bidra til å styrke kompetanseutvikling for samiske lærere spesielt." Denne formuleringen oppfatter nettverket som uheldig, da den flytter ansvar for å ivareta samiske perspektiver fra et generelt målkrav i alle partnerskap (forrige retningslinjer) til nå å være relatert til «samiske lærere spesielt». De mener at det bør være en større forpliktelse knyttet til å ta inn de samiske perspektivene i tilskuddsordningen.

Utdanningsforbundet og Funksjonshemmedes fellesorganisasjon er bekymret for om utvidet målgruppe og PP-tjenesten ikke vil bli tilstrekkelig inkludert på en systematisk måte med de nye forskriftene.

Ett PPT-ledernettsverk og en enkelttjeneste støtter at forslaget er tydelig nok formulert til å ivareta ulike målgrupper på en god måte. Nettverket ønsker likevel at PP-tjenesten bør nevnes spesifikt i alle tilskuddsordningene. Et annet nettverk mener at det er en risiko at PPT kun er nevnt som målgruppe i tilskuddsordningen, og viser til at PP-tjenestene tidligere ble løftet fram som en viktig samarbeidspartner for skoler og barnehager i Kompetanseløftet i spesialpedagogikk og inkluderende praksis. De understreker også at ny opplæringslov har etablert PPT som en tjeneste for både det forebyggende og universelle arbeidet i skolene, i tillegg til rådgivning og rettighetsavklaring knyttet til individuelle behov, og at PP-tjenestene på grunn av ulik organisering, bemanning og kompetanse har behov for å kunne søke tilskudd til kompetanseheving rettet mot tjenesten. De mener det er for uklart om dette vil være mulig eller ikke, blant annet fordi overskriften er «Forskrift om tilskudd til kollektiv kompetanseutvikling i barnehage og grunnskole». Nettverket uttrykker også bekymring knyttet til om formuleringen kan føre til ulik praksis hos statsforvalterembetene, og om at det virker å være frivillig med representasjon fra PP-tjenestene i samarbeidsforumene. Statped mener også at PP-tjenestene bør være representert i samarbeidsforum, og viser til at dette vil bidra til at spesialpedagogiske hensyn ivaretas lokalt.

Statped trekker frem at forskriftene må inkludere tydelige retningslinjer for hvordan spesialpedagogisk tilrettelegging skal ivaretas for å sikre at alle barn, elever og deltakere får lik tilgang til læringsmuligheter. De uttrykker videre at det er positivt at nasjonale prioriteringer ikke organiseres som parallelle og egne nasjonale satsinger eller nye ordninger, men oppfordrer Utdanningsdirektoratet til å se på

muligheter for å gjøre relevante prioriteringer knyttet til spesialpedagogiske utfordringer i nasjonale prioriteringer.

Innspillene fra enkeltpersoner peker også på at det er flere målgrupper som ikke er nevnt, og understreker at det er viktig å være tydelig på bredden av målgrupper. For eksempel etterspørres det en tydeliggjøring av hvordan ansatte i kulturskolen og andre ansatte skal ivaretas i ordningen. En annen enkeltperson, ønsker at det åpnes for at ufaglærte skal kunne få tilbud om å ta fagbrev, som igjen kvalifiserer dem til å ta del i tilskuddsordningen. Her vises det til at det finnes mange ansatte som har jobbet i mange år, men som av økonomiske og personlige grunner aldri har kunnet ta fagbrevet eller videreutdanning og at dette kan bli en viktig målgruppe.

5.5 Andre innspill

Utdanningsforbundet mener at det er et demokratisk problem at Utdanningsdirektoratet har bedt statsforvaltere og fylkeskommuner om å rigge sine prosesser og systemer for ordningene basert på at de endelige forskriftene vil være i tråd med forslagene. De mener dette svekker muligheten til reell medvirkning i høringsprosessen. Utdanningsforbundet mener også at beregningsmodellene burde utvikles med partene, og at man bør kunne spille inn på fordelingen. Mange eiere påpeker også at det er utfordrende å planlegge uten å være kjent med beregningsmodellene, og at det er kort tid til mellom de gjøres kjent og ikrafttredelse.

Det er flere som mener at klageretten er uklart formulert i forskriftene, og mange kommuner etterlyser presiseringer og mindre rom for tolkning. Utdanningsforbundet stiller spørsmål til hvilken beslutning det kan klages på i ordningene, og hvem som har klagerett. Det samme gjør et par statsforvaltere og KS. Sistnevnte skriver at de forstår det slik at i ordningen for kollektiv kompetanseutvikling så kan det klages på helt eller delvis avslag på behovsmeldingene. De mener derfor at terskelen for avslag på behovsmeldinger må være høy og at statsforvalter må gjøre kriterier og prioriteringer kjent for alle for å unngå mange avslag og klager. De peker spesielt at teksten «vedtak truffet i medhold av forskriften» under forskriften til videreutdanning er uklar. I likhet med noen statsforvaltere og kommuner er KS også bekymret for presset økonomi i kommunene, og at klageadgangen vil føre til økt administrasjon og kostnader for kommunene. Et par kommuner foreslår å fjerne klageretten i videreutdanningsforskriften, mens de fleste andre ber om mindre rom for tolkning og tydeligere føringer for å unngå ressurskrevende klagesaker. Et par statsforvaltere poengterer at det bør komme tydelig fram at staten dekker kostnadene, og én statsforvalter mener det bør komme tydelig fram at Udir er klageinstans.

Én fylkeskommune påpeker at det innføres nye forskrifter før sluttrapporten for de lokale tilskuddsordningene er publiserte og evalueringen er fullført.

Flere UH-institusjoner ønsker at forskriftene i større grad skal speile utdanningssektorens begrepsbruk og vise til kilder i forskning, teori og relevant kunnskapsgrunnlag.

6. Tre tilskuddsordninger for kompetanseutvikling

I kapitlene 6.1-6.3 oppsummeres høringsinstansenes svar på spørsmål til de enkelte forslagene til forskrift. I hvert kapittel presenteres en tabell som viser en prosentvis fordeling av hva de ulike høringsinstansene har svart på spørsmålet de har blitt stilt. Det understrekes at tabellene ikke gir et helhetlig bilde av alle høringsvarene, da innspill som er levert som vedlegg ikke kommer frem i tabellene.

6.1 Forskrift om tilskudd til kollektiv kompetanseutvikling i barnehage og grunnskole

Høringsinstansene ble spurt om følgende: *Ivaretar forslaget tydelig og god ansvars- og rollefordeling mellom aktørene i ordningen?*

Tabellen under viser prosentvis svarfordeling for de som har svart direkte i høringssystemet

Ja	Nei	Vet ikke	Ikke besvart
34%	36%	20%	10%

Tabell 5 viser hva instansene har kryssset av for på dette spørsmålet i høringssystemet. Svar som er levert som vedlegg fremkommer ikke i tabellen.

- Blant høringsinstansene som har svart ja finner vi Skolelederforbundet, HK-dir, 3 statsforvaltere, 4 UH-institusjoner og 1 PPT-ledernetverk.
- De som har svart nei inkluderer blant annet Utdanningsforbundet, PBL, 1 statsforvalter, 7 UH-institusjoner, 1 UH-region og 1 UH-nettverk
- Blant de som har svart at de er usikre er KS, Fagforbundet, Norsk Lektorlag og 2 statsforvaltere.

Svært mange har benyttet seg av kommentarfeltet til å gi innspill. Vi har oppsummert kommentarene per målgruppe og kategorisert dem i gjennomgående temaer.

6.1.1 Statsforvalters rolle

Statsforvalter har en sentral rolle i forvaltningen av tilskuddsordningen. Det innebærer at statsforvalteren går fra å være sekretariat til å få formell beslutningsmyndighet, og samarbeidsforum mister vedtaksmyndighet. Statsforvalter og flere andre er positive til at deres rolle og myndighet presiseres. Utdanningsforbundet støtter imidlertid ikke at statsforvalteren skal lage et forslag til årlig fordeling av midler. De mener dette svekker samarbeidsforumets rolle og funksjon som representativt organ, og at medvirkningen svekkes ved å flytte beslutningsmyndigheten lenger bort fra det lokale nivået, og lokale behov hos den enkelte arbeidsplass og ansatte.

Statsforvalterne er positive til en mer tydelig rolle i denne ordningen enn tidligere. Én av dem skriver for eksempel at tildelingen vil bli mer i tråd med rammene som DFØ har utviklet for fordeling av statlige tilskudd, og at det vil være en styrke at vedtakene skal baseres på kommunenes behovsmeldinger og den langsiktige planen for kompetanseutvikling, og at dette vil føre til en ryddigere prosess med klarere forankring av prioriteringer.

«Legge vesentlig vekt på» er en formulering som flere stiller spørsmål til hva innebærer. Flere statsforvaltere påpeker at § 7 h er uklar, og at den kanskje ikke tilføyer noe ut over § 7 e. Noen tar derfor til orde for å presisere eller kutte § 7 h, slik at rollefordelingen mellom statsforvalter og samarbeidsforum blir tydeligere. Mange kommuner stiller spørsmål om hvordan balansen mellom tilrettelegging og beslutning skal ivaretas i praksis, og hvordan lokal involvering og medvirkning fra aktørene i tilskuddsordningene skal sikres. Flere kommuner mener det er problematisk at statsforvalteren skal fatte vedtak på tildelinger og at Samarbeidsforum kun får en rådgivende rolle. De peker på at behovsmeldinger vil bli utarbeidet på bakgrunn av lokale behov, og at det da er uheldig at statsforvalteren alene har beslutningsmyndigheten. Kommunene mener derfor at det bør komme en presisering, enten i forskriften for barnehage og grunnskole eller i veiledning til forskriften, at innspill til prioriteringer fra skoleeier, barnehageeier og barnehagemyndighet, skal gis betydelig vekt i behandling og tildeling av midler.

Flere UH-institusjoner støtter at statsforvalterens rolle tydeliggjøres, men understreker at dette krever tydelige kriterier for vurdering og prioritering. Én privat høyskole peker på at det er viktig å sikre standardiserte nasjonale rutiner og lik praksis blant statsforvalterne, for at behovene til private, små eiere skal ivaretas.

UH-nettverket KSI skriver at forskriftene tar ansvaret for å fatte vedtak bort fra samarbeidsforum og over til statsforvalter. Dette forutsetter et tett samarbeid på tvers av de ulike statsforvalterembetene for å sikre lik behandling og samme utøvelse av retningslinjene. Dagens ordning, hvor Samarbeidsforum er besluttsende organ, bidrar til å sikre at sektoren, med sin kompetanse knyttet til barnehage og skole, er sterkt representert i beslutningen. Den forskyvningen av makt som nå er foreslått, kan redusere denne kvalitetssikringen.

Tre av statsforvalterne svarer ja på at forslaget ivaretar en tydelig og god ansvarsfordeling. To svarer vet ikke, og én statsforvalter svarer nei. Én statsforvalter etterlyser et klarere skille mellom statsforvalter og samarbeidsforum sine roller og oppgaver. En annen presiserer at de støtter at statsforvalteren får en tydeligere rolle, men ber om krav til langsiktige planer i sektoren og at UH involveres i alle faser. Statsforvalteren som svarer nei, begrunner dette med rollene til statsforvalteren må ses og beskrives i forskriften sett i sammenheng med strategien, og at de har ansvar for å se ordningen knyttet til videreutdanning i sammenheng med kollektiv kompetanseutvikling.

Private barnehageeiere som Læringsverkstedet er positive til statsforvalters rolle, og at samarbeidsforum kommer med innspill til fordeling av tilskuddsmidler. De uttrykker likevel at det i dag er betydelige forskjeller i praksis mellom de ulike statsforvalterne, noe som skaper utfordringer for aktører med virksomhet i flere fylker.

En rekke av organisasjonene for private barnehager og skoler mener det må være standardiserte nasjonale rutiner og ensartet praksis blant statsforvaltere. PBL mener det er behov for at statsforvalterne opererer med samme informasjon, da det i dag er store variasjoner mellom fylker. PBL foreslår følgende rutiner, og mange private barnehageeiere stiller seg bak deres høringsinnspill:

- Én felles nasjonal mal for nettsider som sikrer oppdatert og relevant informasjon til alle.
- Klare og enhetlige frister og retningslinjer for søknadsprosesser.
- En nasjonal mal for søknad, slik at det ikke er ulik praksis i fylkene.

PBL mener også at Statped, PP-tjenesten, PBL, KS og eventuelle andre aktuelle organisasjoner bør bidra i arbeidet med langsiktig plan, og få tilsendt utkast til innstillingen gjort av statsforvalter og arbeidsutvalg, med mulighet til å komme med innspill og tilbakemeldinger før det vedtas. De mener at dette vil gi organisasjonene mulighet til å bidra konstruktivt til beste for ansatte i barnehage og skole.

6.1.2 Medvirkning og samarbeidsforum

Et stort flertall av kommunene peker på en risiko for at lokale behov taper i møtet med regionale prosesser. Langsiktige regionale planer kan redusere muligheten for medvirkning underveis i prosessen, spesielt for mindre aktører. I § 4 som beskriver tildelingskriteriene står det at tiltakene skal forankres i lokalt definerte behov. I § 9 om samarbeidsforumets langsiktige plan står det at det skal prioriteres innenfor tematiske områder. Det kan være motsetninger mellom kommunens behov, og prioriteringer i samarbeidsforums langsiktige plan. Flere kommuner mener derfor at det bør komme tydelig frem hvordan disse motsetningene skal vektes og håndteres.

Et flertall av kommunene mener også at det er behov for bedre samordning og en forenkling av strukturen, særlig når det gjelder fordeling av midler. For eksempel at midlene går direkte fra Udir til kommunene og ikke til statsforvalter/samarbeidsforum. Ev. at midlene går via statsforvalter, men med en forutsigbar fordelingsnøkkel, slik at kommunene får forutsigbarhet og kan planlegge langsiktig. Mange kommuner peker på at samarbeidsforum er et organ som er langt unna praksisfeltet.

Utdanningsforbundet mener at «sentrale arbeidstakerorganisasjoner» kan tolkes og forstås ulikt, og mener at ettersom lærere er en sentral målgruppe for ordningen må lærerorganisasjonene omtales eksplisitt for å bli representert i samarbeidsforumet.

YS mener også at selv om ordningene gir rom for en viss lokal frihet, så er det avgjørende at tilpasningen skjer innenfor en ramme av forpliktende partssamarbeid. De mener at det er fare for at lokal tilpasning ikke blir tilstrekkelig forankret i arbeidslivets faktiske behov uten at involvering av tillitsvalgte og behovsvurdering er et eksplisitt tildelingskriterium.

Fagforbundet mener det er viktig at det ikke bare er eierne som utformer søknader, men at man sikrer reell medbestemmelse for ansatte og tillitsvalgte lokalt, i tråd med hovedavtalen.

Læringsverkstedet anbefaler at private barnehager blir godt representert i samarbeidsforumene. Kanvas etterspør tydeligere retningslinjer for private barnehagers deltakelse i samarbeidsforum.

Én høgskole og én UH-region ønsker at det nasjonale forumet for samisk språk og kultur skal få et tydeligere mandat innenfor ordningene for lokal kompetanseheving. UH-regionen foreslår at forumet gis en mer aktiv rolle som rådgivende instans i regionale samarbeidsforum, slik at tiltakene bygger på solid kompetanse om samisk kontekst og at de bidrar til likeverdighet.

PBL mener at samarbeidsforumene ikke er tilpasset private barnehager. De peker på at kommunen får en fordel som stor eier, mens PBL sine medlemsbarnehager med sine mange eiere gjør det utfordrende for deres representanter å ivareta de mange ulike og lokale behovene fra privat sektor. De mener derfor at PBLs medlemsbarnehager sine behov blir tilfeldig ivaretatt. Til sammenligning mener de at KS har representanter over hele landet og kan representere den kommunale delen av sektoren på en langt mer effektiv måte enn PBL. PBL ønsker derfor at det er en presisering om likebehandling i Udirs retningslinjer for ordningen, og at det utarbeides mekanismer for å sikre at de private barnehagenes behov blir ivaretatt.

Både HK-dir, IMDi og en statsforvalter peker på at det kan være vanskelig med representasjon i samarbeidsforum fra voksenopplæringen, da den i noen kommuner ikke er plassert som en virksomhet under skole/oppvekst/utdanning.

Et PPT-ledernetverk støtter at forslaget til forskrift ivaretar en tydelig og god ansvars- og rollefordeling mellom aktørene i ordningen, men understreker at PP-tjenesten må være representert i samarbeidsforumene og at dette må tas inn i forskriften. De peker på at det er et for stort ansvar for partnerskapene å skulle prioritere likeverdig mellom barnehage og skole, og mener det må legges inn prinsipper for fordeling mellom aktørene som inngår i tilskuddsordningen. Nettverket mener også det er positivt at det kan brukes midler på koordinering i nettverkene.

Enkelte UH-institusjoner mener det er viktig å vurdere om PPT og Statped alltid bør være deltakende i samarbeidsforum for å sikre deres ekspertise.

Ett UH-nettverk støtter at spesialpedagogikk og inkluderende praksis blir spesifikt nevnt i forskriften, men mener det bør være en sterkere styring knyttet til hvor mye av midlene som skal være øremerket spesialpedagogisk tematikk.

6.1.3 Behovsmeldinger

Mange UH-institusjoner, samt to UH-regioner, foreslår at det bør åpnes for flerårige behovsmeldinger og utviklingsplaner, med tilhørende flerårige tildelingsmodeller. Dette er ønskelig for å ivareta forutsigbart og langsiktig arbeid i tråd med forskriftens intensjon, og for å redusere arbeidsbelastning for alle involverte parter.

Enkelte kommuner mener, i likhet med UH-institusjonene, at det ikke bør være krav til årlige behovsmeldinger. I stedet kan kommunene rapportere delmål underveis, eller ha en behovsmelding som gjelder for en lenger periode (f.eks. 3 år). En flerårig plan kan bedre ivareta en langsiktighet i planleggingen.

6.1.4 «Andre relevante kompetansemiljøer»

Et stort flertall av UH-institusjonene, inkludert to UH-regioner, mener at deres rolle, samt partnerskapsmodellen, bør forankres tydeligere i forskriften. Disse aktørene ønsker at UH skal ha en primær partnerrolle, med ansvar for å involvere andre aktører ved behov. Videre peker UH-institusjonene på at begrepet «andre relevante kompetansemiljøer» må kvalitetssikres, og at det ikke bør åpnes for kommersielle aktører med svake koblinger til praksisfeltet og forskningsmiljøene. UH-institusjonene frykter at en slik åpning vil svekke «det doble formålet», ettersom det kun er universiteter og høyskoler som omfattes av dette formålet.

UH-nettverket i Kompetanseløftet støtter de andre UH-institusjonene, og stiller spørsmål ved hvorfor fagskoler og andre kompetansemiljøer ikke møtes med samme forventinger om å styrke både praksisfeltet og lærerutdanningene, særlig med tanke på behovet for forskningsbasert kunnskap og profesjonsrettet utvikling i alle kompetansetiltak.

Flertallet av statsforvalterne trekker frem at det er problematisk med formuleringen «andre relevante kompetansemiljøer». De mener at det bør presiseres at hovedmodellen er partnerskap mellom eier og UH. Noen lurer på om dette er spesielt rettet mot det spesialpedagogiske feltet, og at dersom det er tilfellet bør det spesifiseres. Én statsforvalter mener at «andre kompetansemiljøer» må avgrenses til det spesialpedagogiske feltet, og at det ikke bør åpnes for kommersielle aktører med begrenset tilknytning til profesjonsfeltet. Utdanningsforbundet er også bekymret for at det vil undergrave partnerskapsmodellen og det doble formålet.

PBL, Læringsverkstedet, Norlandia, Montessori Norge, Steinerbarnehageforbundet og flere andre private barnehageeiere støtter åpningen for samarbeid med andre kompetansemiljøer. Læringsverkstedet påpeker at disse må være kvalitetssikret. Norlandia trekker frem at dette åpner for tilgang på faglig kompetanse som er utenfor UH-sektoren, og som i mange tilfeller er svært relevant for barnehagens behov. De mener også at dette gir økt mulighet for tverrfaglig kompetanseheving. Montessori Norge mener det bør kunne omfatte utenlandske kompetansemiljøer som har spesialkompetanse på for eksempel Montessoripedagogikk.

Skolenes landsforbund, Regionale kunnskapssentre for barn og unges psykiske helse, HK-dir er også blant de som er tydelig positive til å kunne samarbeide med andre kompetansemiljøer, og mener dette vil sikre reell valgfrihet og mulighet til å jobbe ut fra lokale behov.

Ett PPT-ledernettsverk etterspør en tydeliggjøring av Statped sin rolle i tilskuddsordningene og viser til at det vel må være som en del av «andre relevante kompetansemiljøer». Nettverket understreker at denne

tydeliggjøringen er spesielt viktig for PP-tjenestene. Et annet ledernetverk påpeker at det er viktig å opprettholde muligheten for å tildele midler til kompetansesamarbeid på tvers av tjenester, f.eks. innenfor et fylke – da dette har vært svært nyttig for PP-tjenestene

6.1.5 Andre innspill

En høgskole peker på at samiske perspektiver ikke er innlemmet i forskriftens §5, Kjennetegn på måloppnåelse, selv om dette er et tildelingskriterium i § 4. Høgskolen ønsker at dette skal inkluderes i forskriftsteksten, slik det er foreslått i forskriften om videreutdanning i barnehage, grunnskole og videregående opplæring.

En statsforvalter synes det er uklart hvilken status de fem kjennetegnene på måloppnåelse skal ha. De lurer på om alle tiltak skal vurderes opp mot alle kjennetegn, eller vil det avhenge av kompetansetiltak og hvilke kompetansemiljø som benyttes.

Et UH-nettverk etterspør en tydeligere sammenheng mellom kjennetegn på måloppnåelse og tildelingskriteriene i forslaget til retningslinjer. De opplever at kjennetegnene i seg selv er gode, men mener at disse også bør gjenspeiles i tildelingskriteriene slik at søker må beskrive hvordan de har planlagt å nå målene i behovsmeldingen.

6.2 Forskrift om tilskudd til kollektiv kompetanseutvikling i videregående opplæring

Høringsinstansene ble spurt om følgende: *Ivaretar forslaget en tydelig rolle- og ansvarsfordeling mellom aktørene i ordningen?*

Tabellen under viser prosentvis svarfordeling for de som har svart direkte i høringssystemet

Ja	Nei	Vet ikke	Ikke besvart
33%	26%	31%	11%

Tabell 6 viser hva instansene har kryssset av for på dette spørsmålet i høringssystemet. Svar som er levert som vedlegg fremkommer ikke i tabellen.

- Høringsinstansene som har svart ja på spørsmålet omfatter blant annet HK-dir, Skolelederforbundet, PBL, 5 fylkeskommuner, 2 statsforvaltere, 1 UH-institusjon og 1 UH-region.
- Blant de som har svart nei finner vi Utdanningsforbundet, 8 fylkeskommuner, 1 statsforvalter og 7 UH-institusjoner.
- Av høringsinstansene som har uttalt at de ikke vet finner vi blant annet 2 fylkeskommuner og 5 UH-institusjoner.

Svært mange har benyttet seg av kommentarfeltet til å gi innspill. Vi har oppsummert kommentarene per målgruppe og kategorisert dem i gjennomgående temaer.

6.2.1 Fylkeskommunenes rolle i ordningen

Tilnærmet alle høringsinstansene har svart at de er positive til en egen tilskuddsordning til kollektiv kompetanseutvikling i videregående opplæring. Fylkeskommunene og KS mener at forslaget gir dem handlefrihet og rom til å prioritere ut fra lokale behov, men flere fylkeskommuner peker samtidig på at ny ordning vil føre til økt administrasjon og flere oppgaver til fylkeskommunen.

Fylkeskommunene er delt i om rolle- og ansvarsfordelingen i forslaget til forskrift er tydelig, men flertallet mener den ikke er tydelig nok. Et par fylkeskommuner mener at forslaget til forskrift ikke tar høyde for fylkeskommunenes sentrale rolle som utviklingsaktør slik det kommer frem av opplæringsloven § 17-12, og at forskriften bør presisere at fylkeskommunen kan være en del av «andre relevante kompetansemiljøer», slik at det ikke feiltolkes at de er nødt til å hente inn kompetanse utenfra.

Mange andre høringsinstanser er skeptiske til fylkeskommunenes dobbeltrolle som tilskuddsmottaker og ansvarlig for fordeling av midler til seg selv og andre aktører. Flere UH-institusjoner, samt én UH-region, peker på at fylkeskommunens ansvar og eierskap i ordningen er positiv, men at det kan være problematisk at fylkeskommunen skal fordele midler mellom seg selv og andre aktører i ordningen. Et universitet skriver at roller og ansvarslinjer er utydelige, og foreslår derfor at statsforvalter som nøytral tredjepart innstiller fordeling av midler og fatter vedtak etter råd fra samarbeidsforum.

Både lærerorganisasjoner og organisasjoner for privatskoler stiller spørsmål ved at fylkeskommunenes både er tilskuddsmottaker og har ansvaret for fordeling av midler. Utdanningsforbundet mener at fylkeskommunens dobbeltrolle kan føre til svekket medvirkning og legitimitet i ordningen, og mener at statsforvalter bør ha forvaltningsansvar i denne ordningen slik de har for barnehage og skole. Utdanningsforbundet skriver også i deres hørings svar at «Oppbyggingen av, og innholdet i § 7 i forskriften for videregående opplæring mangler omtale av mange punkter og områder som er omtalt i forskriften for barnehage og grunnskole. Dette mener Utdanningsforbundet er problematisk, fordi det kan skape uklarhet i forståelsen av fylkeskommunenes rolle, ansvar og oppgaver og bidra til ulik praktisering på tvers av fylkeskommuner. Fylkeskommunens rolle, ansvar og oppgaver må presiseres og gis samme form som den tilsvarende paragrafen i forskrift for barnehage og grunnskole».

Samarbeidsrådet for yrkesopplæring (SRY) skriver at det er uklart hvordan fordelingen skjer mellom fylkeskommunene, og mener at transparens og habilitet blir viktig for tilliten til systemet når de får mange roller å ivareta.

6.2.2 Samarbeidsforum

Fem av femten fylkeskommuner fremhever at samarbeidsforumets rolle som rådgivende organ fremstår som noe uklart i forskriften. En del av disse trekker frem uklarhet rundt formuleringene i at forumet skal være rådgivende, etterfulgt av paragrafer med «skal»-formuleringer. Noen mener at samarbeidsforumets oppgave om å «utarbeide en langsiktig plan» ikke samsvarer med rollen som «rådgivende organ», og ønsker en avklaring på om samarbeidsforum har en rådgivende rolle, mens fylkeskommunen har ansvar for langsiktig plan og fordeling. Én fylkeskommune skriver for eksempel at fylkeskommunen allerede har langsiktige planer for kompetanseutvikling, og det vil derfor være uhensiktsmessig med flere parallelle planer. En annen ønsker at ansvaret for langsiktig plan legges til skoleeier, og at samarbeidsforum blir involvert i prosessen ved utforming og vedtak av planen.

Én fylkeskommune peker også på at samarbeidsforumets rolle som uklar sett opp mot yrkesopplæringsnemndas og fylkeskommunenes rolle og ansvar.

Noen fylkeskommuner peker på at det er risiko for at samarbeidsforum blir for stort.

På den andre siden peker Skolenes landsforbund på at det er viktig at ikke en hensiktsmessig størrelse på samarbeidsforum går på bekostning av representativitet. De mener at «sentrale arbeidstakerorganisasjoner» ikke er presist nok formulert i forskriften. Utdanningsforbundet er enig i dette og foreslår at lærerorganisasjonene omtales eksplisitt, og at det bør være et krav om deltakelse fra PP-tjenesten i forumet.

Funksjonshemmedes fellesorganisasjon reagerer også på «kan»-formuleringene om involvering av PPT og Statped.

Utdanningsforbundet ønsker ikke at samarbeidsforumet skal ha en rådgivende rolle, og mener at fylkeskommunene får for stor makt når beslutningsmyndigheten ikke ligger hos lærerne, skolene og partene i forumet. De mener også at langsiktig plan må være i tråd med tildelingskriteriene i forskriftens § 4 og føringene i § 9, slik det presiseres i forskriften for barnehage og grunnskole.

Fagforbundet vil ha en tydeligere rollefordeling mellom de som sitter i samarbeidsforumene og de som skal organisere kompetanseutviklingen. De mener at det bør tydeliggjøres hvilken rolle og ansvar ulike aktører i fag- og yrkesopplæringen, som lærebedrifter eller alternative opplæringsarenaer, skal ha. Det sistnevnte påpeker også SRY, som mener at teksten i hovedsak er tilpasset skole og skoleeier. De savner derfor en avklaring på hvordan ulike målgrupper i fag- og yrkesopplæringen ivaretas gjennom forskriften, samt tydeliggjøring av samarbeidsforumets og yrkesopplæringsnemndas rolle i systemet for kompetanseutvikling. De påpeker videre at samarbeidsforum må ha en sammensetting som gjenspeiler hele bredden av yrkesfaglig opplæring. De fremhever for eksempel alternative opplæringsarenaer hvor ingen av de som jobber der er lærere, men at SRY forventer at også disse skal inkluderes i forskriften.

KS peker på at det er viktig å ivareta sammenhengen mellom grunnskole og videregående opplæring og foreslår observatørstatus på tvers av samarbeidsfora for å sikre helhetlig innsats. Både fylkeskommuner, én statsforvalter og flere UH-institusjoner foreslår at statsforvalter bør ha en observatørrolle i samarbeidsforumet for å sikre god sammenheng mellom ordningene, mens en annen statsforvalter mener de bør gis en mer formalisert rolle i ordningen i tråd med ansvaret de er pålagt etter opplæringsloven. Én fylkeskommune foreslår videre at fylkeskommunen bør ha observatørrolle i samarbeidsforumet til ordningen for barnehage og skole.

Skolelederforbundet er positive til kollektiv kompetanseutvikling som strategisk grep i videregående opplæring, men mener det fordrer gode samarbeidsforumer der skoleledere og faglærere er med på å utarbeide innhold og arbeidsmåter. De mener det er avgjørende at forskriften følges opp med konkrete tiltak som sikrer at alle involverte har en tydelig rolle, og at utviklingsarbeidet forankres lokalt gjennom dialog og medvirkning. De aller fleste organisasjonene og instansene er opptatte av at spesielt involvering og medbestemmelse helt ut i klasserommene ivaretas og følges opp.

Organisasjonene for privatskoler fremhever at representasjon og formidling kan være utfordrende, og at å ha et medlem fra en privatskole eller én organisasjon i samarbeidsforum ikke nødvendigvis vil være representativt.

6.2.3 Anskaffelsesregelverket

Mange fylkeskommuner problematiserer regelverket for offentlige anskaffelser og etterspør retningslinjer fra Utdanningsdirektoratet for å hindre ulike tolkninger og praksis mellom fylkene, og mulige brudd på reglene dersom fylkeskommunene inngår urettmessige direkteanskaffelser.

En fylkeskommune mener at det er en risiko for at samarbeidsforumet for videregående opplæring kan havne i et spenningsforhold til reglene om rådgiverhabilitet. Utvalgte institusjoner og aktører vil være representert i samarbeidsforum, og vil også være aktuelle tilskuddsmottakere. Dette kan bryte med prinsippet om likebehandling og kan også gjøre det krevende å gjennomføre anskaffelser.

Universitets- og høyskolerådet – Lærerutdanning (UHR-LU), en rekke UH-institusjoner og én UH-region påpeker også at anbudsregler kan komme i veien for fleksible og lokalt forankrede partnerskap, og mener det må klargjøres hvordan anbudsreglene kommer til anvendelse. Noen peker på at fordelingen uten statsforvalter vil utgjøre en risiko for partnerskapsmodellen og prinsippet om langsiktig planlegging i systemet for karriere- og kompetanseutvikling.

Både aktører fra UH-sektoren og flere fylkeskommuner mener at det kan være problematisk at den institusjonen som sitter i samarbeidsforum i partnerskap ikke nødvendigvis er den som vinner anbudsrunden.

6.2.4 Partnerskap, UH og «andre relevante kompetansemiljøer»

I likhet med forskriften til barnehage og skole skaper formuleringen «andre relevante kompetansemiljøer» bekymring hos mange av høringsinstansene. Både Utdanningsforbundet, statsforvalter, Regionale kunnskapssentre for barn og unges psykiske helse, mange UH-institusjoner, samt et fåtall fylkeskommuner mener at denne åpne kategorien «vil kunne føre til løsere samarbeid på bekostning av kvalitet og faglig forankring», som et universitet skriver.

Fylkeskommunene er positive til muligheten for samarbeid med andre enn universiteter, høyskoler og fagskoler, og én påpeker at spesielt yrkesfagopplæringen har behov for kortere og mindre kompetansehevingstiltak for rask omstilling. SRY fremhever også at det må være rom for kompetansetiltak tilpasset praktisk opplæring og spesifikke behov i yrkesfagene.. Samtidig synes flere av fylkeskommunene at begrepene «partnerskap» og «samarbeid» er uklare, og mener dette bør konkretiseres i forskriften. Én fylkeskommune synes at ordlyden i § 1 er uklar da den sier at det «skal» inngås partnerskap med UH, samtidig som det gis rom for å inngå «samarbeid» med andre. Noen fylkeskommuner ønsker at fylkeskommunenes egne kompetanseavdelinger skal inkluderes innunder «andre relevante kompetansemiljøer».

Tre fylkeskommuner mener imidlertid at kravet om partnerskap bør være frivillig, og at teksten bør endres fra «skal» til «kan», mens én fylkeskommune er bekymret for at forslaget vil svekke partnerskapsmodellen noe. De viser til erfaringer fra tidligere ordning hvor det er vanskelig å spore endring i lærerutdanningene basert på samarbeidet de har hatt, og at de man samarbeider med ofte har jobbet i midlertidige stillinger som ikke er direkte knyttet til lærerutdanningene.

UH-institusjonene gir i stort uttrykk for at deres rolle og ansvarsområder ikke er tydelige nok i forskriften. De støtter at partnerskap med universiteter og høyskoler skal være hovedmodellen, men at dette bør nedfelles tydeligere i forskriften enn i forslaget som foreligger. Det samme påpeker flere statsforvaltere.

UH-sektoren er også bekymret for at bruk av andre kompetansemiljøer vil undergrave det doble formålet, og prinsippene om langsiktighet og forutsigbarhet i systemet for karriere- og kompetanseutvikling. Mange av UH-institusjonene, og blant annet UHR-LU, ønsker at involvering av andre kompetansemiljøer bør forankres hos UH som primær partner med en formell rolle i vurderingen av de lokale kompetansebehovene – for å sikre partnerskap som hovedmodell og sikre tilstrekkelig kvalitet i kompetanseutviklingsarbeidet.

Norsk Lektorlag mener på sin side at det doble formålet og styrking av lærerutdanningene kan føre til utelukkelse av fagmiljøer på universitetsnivå som kan tilby et mangfold av etterutdanning innen disiplinlagene, som er spesielt relevant for faglærere som underviser i studieforberedende utdanningsprogrammer. Utdanningsforbundet er opptatt av å begrense bruken av kommersielle aktører i størst mulig grad, og påpeker at skoler og lærebedrifter må synliggjøres bedre som sentrale aktører i partnerskapene.

Som i forskriften om tilskudd til kompetanseutvikling i barnehage og skole, er de private aktørene og deres organisasjoner opptatt av at forskriftene ikke må begrense mulighetene til å samarbeide og jobbe på tvers av fylkesgrenser. I tillegg er de positive til at fagskoler inkluderes og at man åpner for andre relevante kompetansemiljøer.

6.2.5 Sammenheng mellom grunnskole og videregående opplæring

Utdanningsforbundet støtter en egen ordning for videregående opplæring, men påpeker i likhet med KS og mange andre, at en egen ordning kan gjøre det vanskeligere å få et helhetlig perspektiv på kompetansebehovene i grunnopplæringen. For å motvirke dette mener flere at det bør legges til rette for gode samarbeidsstrukturer, for eksempel ved at fylkeskommunen får observatørstatus i samarbeidsfora for barnehage og grunnskole, og omvendt. Flere UH-institusjoner, samt én UH-region, mener at intensjonene om samarbeid mellom grunnskole og videregående bør løftes frem i forskriften. Et universitet synes også forskriften bør stimulere til felles utviklingsprosjekter i samarbeid mellom grunnskole og videregående, og en annen mener at forskriftene eksplisitt må åpne for samarbeid på tvers av utdanningsnivåene. Kristine friskolers landsforbund og andre arbeidslivsorganisasjoner for private eiere påpeker at det er for vanskelig å søke om midler til tiltak på tvers av ordningene mellom grunnskole og videregående skole.

HK-dir og IMDi peker på at sammenheng i grunnopplæringen er særlig viktig for kompetanseutviklingen for den voksne målgruppen. Dette er fordi det er åpent for kombinasjonsløp mellom forberedende opplæring for voksne (FOV) og videregående opplæring for voksne (VOV), og fleksible løp med utgangspunkt i ønsket sluttkompetanse.

6.2.7 Sammenheng mellom yrkesfag og studieforberedende fag

Flere fylkeskommuner, UH-institusjoner og organisasjoner er bekymret for prioriteringen i videregående opplæring mellom kompetansetiltak for lærere på studieforberedende fag og yrkesfag. UH-institusjonene og fylkeskommunene som kommenterer dette mener at sammenslåing av ordningen for videregående opplæring kan føre til at særskilte behov i yrkesfaglige utdanningsprogram ikke blir tilstrekkelig ivaretatt, og én UH-region tar til orde for å sikre at yrkesfag får likeverdig prioritet i fordeling av midler og planlegging.

Én fylkeskommune skriver for eksempel at det må tydeliggjøres at samarbeid mellom yrkesfag og arbeidslivet er en sentral del av kompetanseutviklingstiltakene, og at det er fare for at majoriteten av midlene blir brukt på større pedagogiske utviklingstiltak, og at dette kan gå på bekostning av mindre kompetansetiltak knyttet til yrkesfaglærere. Norsk Lektorlag er på sin side bekymret for at mindre, studieforberedende fag vil bli nedprioritert til fordel for felles pedagogiske eller didaktiske satsinger.

6.2.8 Andre innspill

Det har vært et nasjonalt nettverk for fylkeskommunene i tilskuddsordningen for lokal kompetanseutvikling i yrkesfag hvor de deler erfaringer. I høringsinnspillene trekker minst åtte fylkeskommuner frem at de ønsker et nettverk fra 2026. Tre av disse skriver eksplisitt at de ønsker et overordnet nettverk for å sikre sammenhenger i det nye systemet for karriere- og kompetanseutvikling. I tillegg ønsker de å gi hverandre gode eksempler på å jobbe med helheten og få en felles forståelse av ordningene i tråd med forskrifter. Én skriver at de ønsker en utvidelse av det eksisterende nettverket. Én ønsker å videreføre dagens nettverk til et nettverk for kompetanseutvikling i videregående opplæring, som eies og fasiliteres av Utdanningsdirektoratet, og en annen ønsker en videreføring som et nettverk for kollektiv kompetanseutvikling eller «kompetanse- og karriereutvikling».

Flere av fylkeskommunene påpeker at det er kort tid mellom innspill, avgjørelser og ikrafttredelse av de nye forskriftene. De synes det er utfordrende å gi innspill uten at fordelingsnøkklene er kjent, og de etterlyser snarlig mer informasjon og støtte for ordningene, for eksempel på udir.no.

6.3 Forskrift om tilskudd til videreutdanning

Høringsinstansene ble spurt om følgende: *Er forslaget til forskrift utformet tydelig nok til å støtte kommuner, fylkeskommuner og private barnehager og skoler i arbeidet med å planlegge og prioritere videreutdanning?*

Tabellen under viser prosentvis svarfordeling for de som har svart direkte i høringssystemet

Ja	Nei	Vet ikke	Ikke besvart
34%	46%	11%	8%

Tabell 7 viser hva instansene har krysset av for på dette spørsmålet i høringssystemet. Svar som er levert som vedlegg fremkommer ikke i tabellen.

- Blant høringsinstansene som svarer ja på spørsmålet finner vi PBL, Skolelederforbundet, 5 fylkeskommuner, 1 statsforvalter, Fagforbundet, Skolens landsforbund og 7 UH-institusjoner.
- De som har svart nei omfatter blant annet Utdanningsforbundet, KS, 9 fylkeskommuner, flertallet av kommunene, 3 statsforvaltere, Læringsverkstedet, Norlandia, Kanvas, 8 UH-institusjoner, 1 UH-region og 1 PPT-ledernettsverk.
- Blant de som har svart at de er usikre finner vi 1 statsforvalter, 1 fylkeskommune og 3 UH-institusjoner.

Svært mange har benyttet seg av kommentarfeltet til å gi innspill. Vi har oppsummert kommentarene per målgruppe og kategorisert dem i gjennomgående temaer.

6.3.1 Økonomi og egenandel

Majoriteten av kommunene svarer at det vil bli problematisk å opprettholde deltakelsen på videreutdanning med de foreslåtte forskriftene. Begrunnelsen for dette er stram kommuneøkonomi, samtidig som at tilskuddsordningen vil føre til økte utgifter til videreutdanning for kommunene. Økte utgifter begrunnes med høyere egenandel enn før, ikke mulighet til å få dekket studieavgifter, begrenset mulighet til stipend, ikke mulighet til fullfinansiert permisjon (slik som matematikk og naturfag), utvidet administrativt ansvar og direkte økte utgifter knyttet til egenandel for barnehagelærere. Det er derfor mange kommuner som mener at tilskuddsordningen må fullfinansieres for at de skal kunne sende lærere og andre ansatte på videreutdanning. Mange peker også på at det ikke vil være en likeverdig økonomisk behandling mellom kommunen og private barnehager.

Flere UH-institusjoner, inkludert én UH-region, deler kommunenes bekymringer om at en presset kommuneøkonomi og økte kostnader til videreutdanning for kommunene kan være en barriere for deltakelse i videreutdanning, spesielt for mindre kommuner og barnehager. Enkelte UH-institusjoner foreslår derfor at det bør vurderes om det kan innføres kompenserende mekanismer eller differensierte satser. Én UH-institusjon understreker viktigheten av slike vurderinger ved å påpeke at universiteter og høyskoler ikke kan tilby videreutdanning uten studentdeltakelse.

Organisasjonene for de private barnehagene er bekymret for at de ikke vil bli godt nok ivare tatt av kommunen som skal dekke egenandelen til de private barnehagene. For eksempel foreslår IBID at private barnehager får dekket alle utgifter av staten.

Fagforbundet er bekymret for at en stram kommuneøkonomi kan bli en hindring for inkludering av de nye yrkesgruppene. De skriver at det derfor er viktig at forskriften sikrer at de nye yrkesgrupper faktisk blir inkludert i ordningen, og ikke minst de ulike aktørene innenfor fag- og yrkesopplæringen.

Utdanningsforbundet er bekymret for at økonomiske eller geografiske forhold kan føre til systematiske forskjeller i bruken av ordningene over tid, og at dette vil føre til økende kvalitetsforskjeller i barnehage og skole. Norske fag- og friskolers landsforbund mener det er positivt at ny forskrift legger opp til en reduksjon i kostnaden for skoleeier når ansatte tar videreutdanning og mener det vil legge til rette for at flere kan få delta i kompetanseutvikling.

Utdanningsforbundet og Norsk Lektorlag mener at forskriftsformuleringer om at skoleeier kan (og ikke skal) dekke utgifter forbundet med videreutdanning, gjør det sannsynlig at ansatte i enda høyere grad vil bli bedt om å dekke utgifter forbundet med videreutdanning selv, som reise, opphold og læremidler. De mener forskriften burde fastslå at arbeidsgiver skal dekke «utgifter til reise, opphold, læremidler og eventuell studieavgift i forbindelse med gjennomføringen av videreutdanningen» (§ 4 tildelingskriterier).

Steinerbarnehageforbundet og steinerbarnehager vil at Udir skal ta høyde for høye kostnader knyttet til lang reisevei for mange, ettersom Steinerhøyskolen ligger i Oslo, mens steinerbarnehagene er spredt rundt i Norge. Dersom det skal være reell mulighet for små, ideelle barnehager å delta i kompetanseutvikling, må utgiftene dekkes. Spesielt gjelder dette for dem med alternativ pedagogisk profil med færre muligheter til lokalt samarbeid med UH.

En statsforvalter etterspør også tydeligere føringer for hvordan reiser og lignende skal dekkes av eier, og peker på risiko for forskjellsbehandling for de som har UH-tilbud i nærheten og de som må reise lenger for å kunne delta på videreutdanning.

Ett PPT-ledernettsverk mener at alle midler som kommer inn via etter- og videreutdanning må være øremerket. De uttrykker også bekymring knyttet til kommunenes muligheter til å finansiere videreutdanningene, sett i lys av at økonomien i kommunene er under stort press. De gir også uttrykk for at ansatte i PPT ikke blir prioritert selv om de er kvalifisert, og trekker fram at behovet for etter- og videreutdanning er stort.

6.3.2 Permisjon og stipend

Majoriteten av kommunene løfter utfordringen med å gi 25 % permisjon til videreutdanning og begrunner dette både med økonomi og bemanningsutfordringer. Det er en utfordring å klare å ha et forsvarlig pedagogisk tilbud når medarbeidere skal ut i videreutdanning. Dette er særlig viktig for skoler med en elevgruppe som har behov for stabil voksegruppe. Som en stor kommune beskriver det: «for noen klasserom er elevsituasjonen så kritisk at alternativet til deltakelse med stipendordning er ingen deltakelse».

Mange kommuner viser også til høy bruk av stipend frem til i dag, dette basert på de ansattes eget ønske og hensynet til arbeidsplassen når det gjelder kapasitet. Stipendordningen har også bidratt til at flere har fått mulighet til å ta videreutdanning, uten at dette i samme grad har gått utover skolens daglige drift. En stipendordning vil også være langt rimeligere for kommunene, og vil gi et større handlingsrom for å innvilge videreutdanning i en tid der både administrasjon, økonomi og personalsituasjon utfordrer. Derfor er det mange kommuner som ser behov for at begrepet «unntaksvis» skal tas ut av forskriften. Dette gjelder både store og små kommuner.

Et flertall av fylkeskommune erfarer at stipendordningen er en foretrukket finansiering for lærere i yrkesfag og små fag. De gir en bred støtte til at stipend må være et reelt alternativ, ikke bare «unntaksvis» og flere ber om å ta ut ordet «unntaksvis» av forskriften.

Fylkeskommunene mener at kravet om at eier dekker 25 % lønn ved permisjon oppleves kostnadsdrivende og vanskelig å praktisere. Flere fylkeskommuner ser også et behov for tydeligere retningslinjer om permisjon og hva eier skal dekke, som for eksempel reise, opphold, læremidler og studieavgift.

KS mener at det er viktig å videreføre en stipendordning og har også påpekt dette i tidligere høringer. Dette kan bidra til at flere som ønsker det får tatt videreutdanning fordi det kan redusere behovet for å finne kvalifiserte vikarer og fordi det kan være ansatte som foretrekker en slik løsning framfor permisjon med lønn. KS er fornøyd med at muligheten videreføres, men mener likevel unntaksbestemmelsen er for snever og at stipend og permisjon med lønn primært bør være likestilte muligheter innenfor tilskuddsordningen. Valg av best mulig løsning for den ansatte og arbeidsplassen bør tas i dialog lokalt og ikke gjennom sterke nasjonale føringer. Det vil bidra til at flest mulig kan ta ønsket videreutdanning.

Utdanningsforbundet, Skolenes Landsforbund og Norsk Lektorlag mener på den andre siden at 25 % permisjon for å ta en videreutdanning på 30 stp. er for lite. De mener at den lave permisjonsgraden vil gjøre det mindre attraktivt å ta videreutdanning og er bekymret for at videreutdanning med dette systemet i praksis vil bli forbeholdt noen ansattgrupper. Utdanningsforbundet mener også at det er nødvendig å fastsette strenge vilkår for når stipend kan brukes, slik at bruk av stipendordning ikke blir en løsning for kommuner/fylkeskommuner med vanskelig økonomi.

Utdanningsforbundet støtter heller ikke forslaget om at den ansatte skal ha permisjon med lønn for å gjennomføre videreutdanning, og mener forskriften i stedet må presisere at den ansatte skal fristilles fra sine ordinære arbeidsoppgaver og bruke deler av arbeidstiden til å studere. Dette er slik det har vært i Kompetanse for kvalitet, og den gir lærerne en fastere tilknytning til arbeidsplassen enn de vil ha dersom de skal ha permisjon med lønn for å ta videreutdanning. I ordlyden til Kompetanse for kvalitet heter det: «Fri fra ordinære arbeidsoppgaver betyr ikke at læreren skal ha permisjon, men at arbeidstiden i stedet brukes til å studere». Det er ikke utredet hva som kan være arbeidsrettslige konsekvenser av å gi arbeidstakere permisjon med lønn, for eksempel knyttet til pensjonsopptjening, eventuelle ytelser fra folketrygden og feriepenger. Utdanningsforbundet mener videre at det må presiseres i forskriften at læreren skal fristilles forholdsmessig fra sine oppgaver. Det må også komme tydelig frem at ordningen for videreutdanning ikke må innskrenke arbeidstakers rettigheter til utdanningspermisjon etter hovedtariffavtalen.

Kanvas ønsker tydeligere føringer for permisjon og stipend, for å sikre lik praksis. Et par høringsvar uttrykker at de er svært positive til at vilkårene for videreutdanning blir bedre for barnehageansatte.

6.3.3 Administrasjon av private barnehager

Et stort flertall av kommunene mener at det fremstår urimelig at kommunen skal administrere søkeprosess og dekke egenandelen for private barnehager når det gjelder videreutdanning. Mange kommuner mener at det vil utfordre likebehandlingsprinsippet når kommunen må betale egenandel for egne ansatte, og i tillegg betale egenandel for private barnehager. Dette vil medføre økt administrativ belastning og økte kostnader for kommunen og de mener at nye oppgaver må finansieres fullt ut. Kommunene peker også på utfordringen i at de pålegges et økonomisk ansvar for virksomheter den verken har styringsrett over eller ansvar for å sikre kompetanseutvikling i, som ifølge barnehagelovens § 7 er et eieransvar. Flere poengterer at kommunene heller ikke kan pålegges å samle inn rapporter fra private barnehager uten at det er hjemlet og finansiert.

Kommunene stiller selv spørsmålsteget ved sin egen mulighet til å gjøre gode vurderinger knyttet til hvilke barnehager som bør prioriteres og likebehandlingen mellom kommunale og private barnehager. De trekker

frem at både datagrunnlag og verktøy for å gjøre slike kartlegginger er begrenset, noe som gjør vedtak knyttet til behov og forholdsmessighet svært krevende. Mange kommuner mener derfor at beslutning om hvilke ansatte i private barnehager som bør få tilgang til videreutdanning bør gjøres i private barnehager, og egenandelen dekkes basert på lokale prioriteringer.

KS peker på at kommunene vil få flere nye administrative oppgaver knyttet til tilskuddsordningen, særlig med tanke på et økt ansvar for å fordele tilskudd og finansiere egenandel til private barnehager. KS forutsetter at nye oppgaver finansieres fullt ut. De opplever at kommunen som barnehagemyndighet stadig får nye oppgaver og føringer for både innhold og organisering av rollen uten at det er synliggjort en styrket finansiering fra statens side. KS mener det bør vurderes å ta inn en bestemmelse som sier at private eiere må tilbakebetale til kommunen (som tilskuddsmottaker) dersom de har ubrukte midler som ikke er omdisponert i egen virksomhet. Kommunen bør da ha hjemmel for å omdisponere disse midlene til videreutdanning for ansatte i andre barnehager eller skoler.

Flere statsforvaltere er kritiske til at barnehagemyndighet skal dekke egenandel for de private barnehager, og peker på presset kommuneøkonomi. Én statsforvalter mener det er sannsynlig at videreutdanning for barnehageansatte vil bli nedprioritert på grunn av egenandelen. En annen statsforvalter mener det bør være noen forvaltningsmessige mekanismer i ordningen som bidrar til likebehandling mellom private og kommunale barnehager.

Enkelte UH-institusjoner stiller også spørsmål ved om det er rett at kommunene, som barnehagemyndighet, skal betale egenandel for private barnehager. Disse institusjonene mener at dette kan skape utfordringer knyttet til transparens og likebehandling, og at det er viktig for å følge problemstillingen nøye opp.

Private barnehageeiere som Læringsverkstedet, Norlandia og Kanvas er kritiske til forslaget om at barnehagemyndigheten skal fordele midler til private eiere. Læringsverkstedet er bekymret for at det kan bli forskjellsbehandling mellom kommunale og private barnehager når det gjelder fordeling av midler til videreutdanning. Kanvas foreslår at private barnehager får midler utbetalt direkte fra Udir, slik som private skoler, og peker på stor variasjon i utbetalingstidspunkt fra kommunene. Montessori Norge er bekymret for at det kan gjøres prioriteringer basert på nasjonale føringer eller andre ting som overser barnehagenes egenart og pedagogisk retning.

NHO Geneo er bekymret for at det vil kunne bli forskjellsbehandling mellom offentlige og private barnehager når det gjelder fordeling av midler til videreutdanning, siden kommunene skal utøve skjønn og i tillegg få ytterligere administrativ byrde som følge av den nye forskriften. Hvis private barnehager ikke får reell tilgang til tilskudd, kan det føre til ulikhet i kompetanseutvikling mellom kommunale og private barnehager. Dette kan igjen påvirke kvaliteten på tilbudet til barna.

6.3.4 Støttesystem

Flere av de største kommunene trekker frem at Udirs søknads- og oppfølgingssystem de siste ti årene har bidratt til å forenkle det administrative arbeidet og gitt god oversikt over ny kompetanse som ansatte har tilegnet seg. Utkastet til ny forskrift synliggjør ikke hvilken støtte kommunen vil få videre framover, noe som betyr at kommunen må bygge opp et nytt administrativt system for å ivareta disse oppgavene. Dette vil kreve ekstra økonomiske ressurser.

Fylkeskommunene peker på avviklingen av Udirs søknads- og oppfølgingssystem som en risiko ettersom det vil være meget utfordrende for fylkeskommunen å lage sitt eget system for å forvalte ordningen fra 2026. Et

flertall av fylkeskommunene ser behov for et nasjonalt støttesystem eller overføring av eksisterende søknadssystem til fylkene i en overgangsperiode.

Enkelte UH- institusjoner, samt én UH-region, peker videre på at forskriften mangler innhold om dialogen mellom Utdanningsdirektoratet og UH, tilsvarende dialogen mellom UH og eiere. De mener at erfaringsutveksling mellom UH og Utdanningsdirektoratet er viktig for å kvalitetssikre utdanningstilbudene og for å sikre forutsigbarhet og langsiktighet. UH-regionen fremhever også at forskriften bør understreke nødvendigheten av både regional og nasjonal dialog. Manglende dialog kan føre til at flere universiteter og høyskoler etablerer like studier, noe de mener kan skape unødvendig konkurranse om de samme studentene.

Én UH-institusjon uttrykker også bekymring for at utviklingen av Udirs studiekatalog og overføring av godkjenningsansvaret av søknader til fylkeskommunalt nivå kan føre til ulik praksis på tvers av fylkesgrenser. UH-institusjonen frykter at mangelen på en enkel nasjonal oversikt vil føre til betydelig administrativt merarbeid for universiteter og høyskoler.

6.3.5 Tidsfrister og tildeling

Mange fylkeskommuner ber om en mer forutsigbar modell. Tildeling av midler innen 1. mars anses for sent i forhold til lokale prosesser og UH sinesøknadsfrister (~15. april).

Én PP-tjeneste påpeker at tidspunktet for tildeling av videreutdanning har stor betydning for hvor enkelt det er å planlegge kompetanseutvikling i barnehage og skole. De understreker at tildelingen må komme tidlig nok for å kunne inngå i planene på en god måte.

Flere UH-institusjoner mener at langsiktighet og forutsigbarhet er avgjørende for at universiteter og høyskoler skal kunne bidra til å styrke kompetansen til lærere og ansatte i andre yrkesgrupper gjennom videreutdanning. Disse aktørene i UH-sektoren mener derfor at det bør åpnes for flerårige tildelingsmodeller, slik at kommuner og fylkeskommuner kan planlegge langsiktig og inngå forpliktende og gjensidig utviklende partnerskap med UH. Andre UH-institusjoner påpeker at innmelding av behov og fordeling av tilskudd må tilpasses UH-sektorens planleggingsbehov, slik at det er mulig å utvikle og lyse ut relevante studietilbud i tide. Enkelte aktører fra UH-sektoren uttaler også at de ønsker en fordelingsnøkkel som sikrer balanse mellom barnehage, grunnskole og videregående opplæring.

KS peker på at omleggingen til at ansatte søker direkte til universiteter og høyskoler om videreutdanning og ikke via Utdanningsdirektoratet medfører at søkere først kan få svar på om de har fått plass på studiet sent på sommeren. Dette er svært uheldig og gjør det krevende for arbeidsgivere å planlegge personalkabalen for kommende barnehage- og skoleår. For å sikre forutsigbarhet for arbeidsgivere, ansatte og vikarer, må det etableres et system som sikrer at svar på studieplasser gis i god tid før sommerferien.

Én statsforvalter mener at forslaget til forskrift oppleves som uklart når det gjelder støtte til planlegging og prioritering av videreutdanning. De poengterer at UH må få innsikt i sektorens behov tidlig nok til å utvikle relevante videreutdanningstilbud. Dette krever god koordinering og forutsigbarhet, særlig med tanke på opptakstidspunkt og kommunenes behov for å ansette vikarer. Det er uklart når tilskuddet blir kjent, og om det finnes forhåndsrammer som kan gi bedre planleggingsgrunnlag.

6.3.6 Andre innspill

Noen fylkeskommuner mener at den nye tilskuddsordningen vil gjøre det mer forutsigbart og lettere for skolene å planlegge når det er skoleeier som tildeler midler til videreutdanning. En statsforvalter skriver at de ser positivt på at forskriften legger opp til at midlene til videreutdanning skal brukes til studiepoenggivende tilbud som er forankret i lokalt definerte behov, og at vurderingene skal bygge på inkluderende prosesser i

barnehage, skole og fagopplæring. De ser det også som en styrke at ordningene skal ses i sammenheng, slik at individuell og kollektiv kompetanseutvikling kan støtte hverandre. Ca. halvparten av fylkeskommunene peker som nevnt tidligere på at det er uklart hvem som inngår i målgruppen for videreutdanning når det gjelder bedriftsdelen i fagopplæring i bedrift.

Én fylkeskommune ønsker at skoleeier kan vurdere å inkludere tilskuddsordningen for videreutdanning inn i samarbeidsforum for kollektiv kompetanseutvikling for økt fokus på helhetlig kompetanse- og karriereutvikling. En annen ønsker at det skal komme tydelig fram at ansatte i oppfølgingstjenesten (OT) skal inkluderes i ordningen som en viktig målgruppe for å hindre utenforskap og bidra til økt fullføringsgrad i vgo.

Én statsforvalter savner et eksplisitt krav til en langsiktig plan for videreutdanning, og mener at dette ville styrket arbeidet med å prioritere og koordinere videreutdanning, og sikre at ordningene ses i sammenheng. De mener også forskriften bør utdype hvordan krav til medvirkning skal oppfylles og hvordan vurderinger fra eiere eller nettverk skal følges opp. En annen statsforvalter mener forslaget oppleves uklart når det gjelder støtte til planlegging og prioritering av videreutdanning, og at UH trenger innsikt i behovene tidlig nok til å utvikle gode tilbud.

Én privat høyskole etterlyser en presisering i forskriftens § 1, Mål for tilskuddsordningen, slik at rammen for bruk av midler også omfatter nasjonalt godkjente alternative lærerplaner. Steinerskolene følger en offentlig godkjent alternativ lærerplan, og har egne spesifikke kompetansekrav knyttet til denne. Høgskolen understreker derfor viktigheten av at videreutdanningsmidler kan brukes i tråd med skolens godkjente lærerplan.

Utdanningsforbundet mener en stor svakhet med forslaget til forskrift for videreutdanning er mangelen på forankring i nasjonale kompetansekrav i lov og forskrift, og kompetansebehovene som følger av dette. De er bekymret for at dette vil gjøre det vanskelig å ta nasjonale grep for å prioritere fag og fagområder, og sørge for et tilbud innenfor bredden av fag og fagområder, spesielt muligheten til å prioritere praktiske og estetiske fag. YS på sin side mener at realkompetanse må inkluderes som et eksplisitt element i behovsvurderingene og anerkjennes som grunnlag for fritak eller tilpasning i studieløpene. Dette mener de vil redusere barrierer og utdanningstid for voksne med yrkeserfaring. De ønsker også en vurdering av utvidelse for ansatte med lavere formell kompetanse, og mener tilskuddsordningene må suppleres med en statlig omstillingsstøtte. Dette mener de vil redusere den økonomiske risikoen for arbeidstakere som trenger kompetanseutvikling utover arbeidsgivers lovpålagte ansvar, og er avgjørende for å nå de gruppene som har minst fra før.

7. Avslutning

I dette dokumentet har vi oppsummert de 253 høringsinnspillene som kom inn i høringen av forslag til forskrifter til tre tilskuddsordninger for kompetanseutvikling i barnehage, grunnskole og videregående opplæring.

I kapittel 4 har vi, for hver tilskuddsordning, fremhevet sentrale temaer som en rekke høringsinstanser har uttalt seg om. I kapittel 5 og 6 har vi oppsummert innspillene mer detaljert, strukturert etter hvert enkelt høringsspørsmål.

Det har kommet inn en rekke forslag til endringer, nyanseringer og presiseringer, samt innspill om mulige risikomomenter knyttet til de foreslåtte forskriftene. Høringsinstansene er gjennomgående mer positive til de fire overordnende høringsspørsmålene enn til spørsmålene om de enkelte tilskuddsordningene. Samtidig viser

høringsuttalelsene bred støtte til intensjonen om at lokale behov skal være styrende, og at ordningene skal ses i sammenheng.

I arbeidet med høringsoppsummeringen er Copilot med GPT-5 brukt som støtteverktøy ved utforming av enkelte tekstavsnitt, blant annet til språkbearbeiding, strukturering og formulering av enkelte deler. Innholdet i høringsoppsummeringen bygger på våre egne faglige vurderinger, analyser og erfaringer fra høringssystemet. Copilot med GPT-5 er brukt som et hjelpemiddel, ikke som en kilde til faglig innhold.

Vedlegg

Alfabetisk oversikt over hvem som har spilt inn høringssvar på forskrifter til tre tilskuddsordninger for kompetanseutvikling i barnehage, grunnskole og videregående opplæring.

Navn på instans	
Abelia med bransjeforeninga Forum for friskoler	
Agder fylkeskommune	
Ahus-barnehagene	
Akershus fylkeskommune	
Alver kommune - Oppvekst	
Anita Remmen	
Asker kommune	
Askøy kommune	
Aud Vandvik, Sedsvoll skole	
Aurskog-Høland kommune	
Barnehageseksjonen Bydel Østensjø	
Bente Johnsen	
Bergen kommune	
Blå Kors Norge	
Blåtinden barnehage SA	
Bruse barnehage SA	
Brønnøysundregistrene	
Buskerud fylkeskommune	
Bydel Grorud, Oslo kommune	
Byfjordparken barnehage AS	
Bærum kommune	
Børge Danielsen	
Delta	
Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse	
Drammen kommune	
Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning	
Dusavik barnehage SA	
Elevorganisasjonen	
Elin Lockert, Myre Bedrifts barnehage	
Fagforbundet	
Fagforbundet Agder fylkesforening, avdeling 499	
Fagskolen Viken	
Fagstab skole, Tromsø kommune	
Finnmark fylkeskommune	
Fjord kommune	
Folldal kommune	
Fosenregionen (kommunene Indre Fosen, Osen, Ørland og Åfjord)	
Fredrikstad kommune	
Funksjonshemmedes fellesorganisasjon	
Furutoppen	

Færder kommune
Gauldalsregionen (Holtålen, Melhus, Midtre Gauldal, Oppdal og Røros)
Giske kommune
Gjesdal kommune
Gjøvik kommune
Glaungan barnehage
Gol kommune – region Hallingdal (Flå, Gol, Hemsedal, Hol, Nesbyen og Ål)
Gran kommune
Gårdstunet barnehage
Haram kommune
Hole kommune
Husøy barnehage
Høgskulen i Volda
Høgskulen i Volda
Høgskulen på Vestlandet
Hå kommune
IBID SA
Idavollen Steinerbarnehage
Indre Namdal kompetansenettverk (Grong, Høylandet, Lierne, Namsskogan og Røyrvik)
Ingrid Renberg, Måndalen skule
Innlandet
Innlandet fylkeskommune
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
Interesseorganisasjonen for kommunal voksenopplæring
Janne S.Berge, Stiftelsen Venabygd grendeskole
Jill Karlsen, Kvæningen barne- og ungdomsskole
Kari Reistad
Karl Hovden Bauge, Solvang skole/SFO
Kjetil By Rise
Kommunale PP-tjenester i Vestfold
Kompetansenettverket i Værnesregionen (Frosta, Stjørdal, Meråker, Selbu og Tydal)
Kompetanseregion Ytre Midthordaland (Askøy og Øygarden)
Kongsberg kommune - Kongsbergregionen (Kongsberg, Flesberg, Rollang, Nore og Uvdal, Sigdal og Øvre Eiker, Notodden, Hjartdal og Tinn)
Kongsberg Montessori Barnehage
Kongsvinger kommune
Kragerø kommune
Kristiansand kommune
Kristiansund kommune
Kristin Sudmann, Stadlandet skule
Kristne Friskolers Forbund, KFF.
KS
Kulturskolerådet
Kvinnherad kommune
Larvik kommune
Leiketun barnehage AS

Lena Molund, Sørreisa barne - og ungdomsskole	
Levanger- og Verdalsnettverket (Levanger og Verdal)	
Lier kommune	
Lillestrøm kommune	
Linda Davidsen, Barnehage	
Linda Josdal, Stad voksenopplæring	
Lyngen kommune	
Læringsverkstedet	
Lørenskog kommune	
Marihøna Gårds -og friluftsbarnhage	
Melhus kommune	
Meløy kommune	
MF vitenskapelig høyskole	
Mobarn SA	
Monica Søhus, Kjøsterud skole	
Montessori Norge	
Moss kommune	
Møre og Romsdal fylkeskommune	
Målselv kommune	
Nannestad kommune	
Narvik kommune	
Nasjonalt lesesenter, Universitetet i Stavanger	
Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen	
Nasjonalt senter for læringsmiljø og atferdsforskning	
Nasjonalt UH-nettverk for Kompetanseløft for spesialpedagogikk og inkluderende praksis	
Nes kommune	
Nettverk for profesjonsfaglig veiledning for nyutdannede lærere i barnehage og skole	
NHO Geneo	
Nissedal kommune	
Nittedal kommune	
NLA Høgskolen	
Nord universitet	
Nord universitet på vegne av EVUregion Nord (samarbeid mellom NU, NTNU, UiT, DMMH og SA)	
Nordby Gårdsbarnehage Biri AS	
Nordland fylkeskommune	
Nordre Follo kommune	
Nordre Land kommune - og Gjøvikregionen (Gjøvik, Gran, Nordre Land, Søndre Land, Vestre Toten og Østre Toten)	
Nordås Selegrend kunst- og musikkbarnehage	
Norges idrettshøgskole	
Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU)	
Norges musikkhøgskole	
Norlandia	
Norsk Lektorlag	
Norske Fag- og Friskolers Landsforbund	
Oslo kommune	

OsloMet – storbyuniversitetet
PBL (Private Barnehagers Landsforbund)
PBL Ringsaker
Porsgrunn kommune
PPT
PPT-ledernetverket i Trøndelag
Prestebakke naturbarnehage SA
Ramnes private barnehage AS
Randaberg kommune
Region Lister (Flekkefjord, Kvinesdal, Farsund, Lyngdal, Hægebostad og Sirdal)
Regionale kunnskapssentre for barn og unges psykiske helse
Rendalen kommune
Rennebu kommune
Ringelhorn Steinerbarnehage
Ringerike kommune
Rogaland
Rogaland fylkeskommune
RSK Vest-Finnmark (kommunalledere oppvekst i Loppa, Hammerfest, Alta, Måsøy, Nordkapp, Hasvik)
Rustad skole
Rælingen kommune
Rælingen kommune
Saltdal kommune
Samarbeidsrådet for yrkesopplæring (SRY)
Samisk høyskole
Sandnes kommune
Sarpsborg kommune
Sektor for Oppvekst og utdanning - Ullensvang kommune
Sel kommune
Skien kommune
Skolelederforbundet
Skolenes landsforbund
Sola barnehage SA
Sola kommune
Solbergtnet barnehage
Solblomsten Steinerbarnehage
Sole barnehage SA
Solsikken Barnehage Skeie AS
Språkrådet
Statped
Statsforvalteren i Agder
Statsforvalteren i Nordland
Statsforvalteren i Trøndelag
Statsforvalteren i Vestland
Stavanger kommune
Steigen kommune
Steinerbarnehageforbundet

Steinerhøyskolen
STEINERSKOLEFORBUNDET
Steinerskolenes foreldreforbund
Steinsfjorden montessoriskole
Stiftelsen Kanvas
Strand kommune
Stranda kommune
Studiesenteret RKK Vefsn
Sula kommune
Surnadal kommune – Oppvekstnettverk Nordmøre (Aure, Averøy, Gjemnes, Kristiansund, Smøla, Sunndal, Surnadal og Tingvoll)
Suttestad barnehage
Sykkylven kommune
Telemark fylkeskommune
Time kommune
Tingvoll kommune
Tommy Seigerud, Grue
Tove Kristin Heide
Trine Adde Hansebakken, Hedalen naturbarnehage og Begnadalen barnehage
Troms fylkeskommune
Troms og Finnmark
Trondheim kommune
Trøndelag fylkeskommune
Trøndelag Sørvest oppvekst kompetansenettverk (Frøya, Heim, Hitra, Orkland, Rindal og Skaun)
Tønsberg kommune
UH-regionene Nord, Øst og Vest
UiT Norges arktiske universitet
UiT Norges arktiske universitet v/fakultet for samfunnsvitenskap, lærerutdanning og pedagogikk
Ullensaker kommune
Universitetet i Agder
Universitetet i Bergen
Universitetet i Innlandet, Fakultet for lærerutdanning og pedagogikk
Universitetet i Oslo
Universitetet i Stavanger, Fakultet for utdanningsvitenskap og humaniora
Universitetet i Sørøst-Norge
Universitets og høgskolerådet-Lærerutdanning
Utdanningsforbundet
Utdanningsforbundet Ulstein
Utdanningsforbundet v/Tydal kommunale barnehage
Vennesla kommune
Vestfold fylkeskommune
Vestland fylkeskommune
Vestre Toten kommune
Volda kommune
Våler kommune
Våtun barnehage sa

Yli barnehage as	
Yrkersorganisasjonenes Sentralforbund	
Østfold fylkeskommune	
Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus	
Østre Agder – samarbeidet (Arendal, Froland, Gjerstad, Grimstad, Risør, Tvedestrand, Vegårshei og Åmli	
Østre Toten kommune	
Øygarden kommune	
Ålesund kommune	
Årengen Barnehage AS	
Ås kommune	

